

Vlaamse overheid

13

BESTE BEDRIJFSBLAD 2007

magazine

**Personeel met een
andere moedertaal**

**CURSUS
NEDERLANDS
VOOR
POETSERS**

"Vlamingen spreken te snel"

HUN VERHALEN

Collega's met gevaarlijk werk

VROUWEN MET VISIE

**Waarom
studiebeurzen
nu wel op tijd
worden betaald!**

HET GROTE AMBTENARENDEBAT

Zijn we met te veel?

WIE WIL HOGEROP ?

Zin om te werken aan je carrière? De nieuwste technieken te beheersen?
Je vakexpertise uit te diepen? Je taalvaardigheden aan te scherpen?

Of nog op de hoogte te blijven van actuele thema's en je kennis wat op
te frissen? Kortom, wie wil hogerop? **Meer informatie op www.syntra.be**

Trop is te veel

U en ik zijn niet zo populair de laatste maanden. De verkiezingskoorts maakte dat we nog meer dan anders te horen kregen dat er te veel volk rondloopt in onze overheidsgebouwen. En dan bracht de Oeso deze zomer ook nog uit dat België te veel ambtenaren telt. Met de federale regeringsonderhandelingen werd de druk deze dagen nog wat verder opgedreven.

Omdat wij wilden weten waarover we praten, zijn we zelf aan het tellen geslagen: hoe groot is het ambtenarengeweld bij ons? Verder in dit blad leest u dat er alles samen precies 45.243 Vlaamse ambtenaren zijn, goed voor het werk van 41.183 voltijds werkende mensen. Nee, dat is geen flauwe ambtenarenmop: veel collega's maken immers gebruik van systemen om deeltijds te werken en dus zou het niet eerlijk zijn gewoon de koppen te tellen. Voor heel België spreken we over 782.508 ambtenaren volgens het cijferwerk van de Oeso. Je kunt er niet omheen: dat is veel volk. Duur volk bovendien, zo gaat de redenering verder. Onze loonkosten zijn hoog en onze pensioenen verhogen de vergrijzingskosten die in dit land al onbetaalbaar lijken.

Maar wat is 'te veel'? Gaat het om overtollig overheidspersoneel dat zijn dagen vult met koffie slurpen en kranten lezen? Of trekt de overheid te veel taken naar zich toe die ook afgestoten kunnen worden? Met andere woorden: hoe komen we tot 'minder'? Daarover lopen de meningen en analyses van profen, topambtenaren, werkgevers en vakbonden sterk uiteen. Maar behalve de vakbonden komen ze allemaal min of meer tot dezelfde slotsom: in de toekomst zullen we het met minder moeten doen.

Zelf denk ik ook dat we het debat eerlijk moeten voeren en de juiste vragen moeten durven te stellen. Van oudere collega's - sommige hebben nog gewerkt voor het legendarische ministerie van Openbare Werken - heb ik al straffe verhalen gehoord van de tijd waarin in de doorsneeambtenarenlade een jeneverflles hoorde te liggen. En van iemand die vijftien jaar geleden in mijn bureau bijna voltijds slapend zijn pensioen afwachtte. Ook nu zijn er zeker nog van die diensten die op de weegschaal gelegd kunnen worden wat dat betreft. Ambtenaren die zorgen dat ze overuren presteren door voor elkaar in en uit te prikken of die 666 ziekte dagen opnemen als vakantie, stellen zichzelf in vraag volgens mij.

Maar pak alsjeblieft niet de grove borstel voor heel de ambtenarij. In de wandelgangen hoorde ik vorige week al fluisteren over nieuwe algemene personeelsbesparingen. Als de poort voor iedereen dichtgetrokken wordt, komt er binnen de muren gemor. Logisch ook. Niet overal kan gesnoeid worden zonder de dienstverlening te schaden. Zo zal ik de komende weken werk maken van de vervanging van een collega die vertrekt. Als ik met mijn neus tegen een gesloten poort was aangelopen, hadden we alvast het extranet niet meer kunnen uitbouwen.

Kortom, de ambtenaar die een schaal uitvindt om objectief te meten in welke diensten bespaard kan worden, is alvast verzekerd van zijn plaatsje.

Leen De Dyer, hoofdredacteur

13

TWEEAANDELIJKS MAGAZINE VOOR
HET VLAAMSE OVERHEIDSPERSONEEL
TWEDE JAARGANG NR 9 SEPTEMBER-OCTOBER 2007

Beleef je straat eens anders

AARDIG OP WEG - WEEK

VARIEER IN HET VERKEER.BE

De straat is dé plek waar je elkaar ontmoet, waar kinderen spelen en waar je een frisse neus haalt. Jammer genoeg is het drukke verkeer vaak een spelbreker. Tijdens de Aardig-op-weg-week van 15 tot 23 september komen de buurten in beweging om de verkeersleefbaarheid aan te pakken. Op www.varieerinheterverkeer.be ontdek je hoe je kunt meedoen.

KOMIMO

Vlaamse overheid

Blikvangers

- 10 Het ambtenarendebat**
Zijn we met te veel?
- 16 Nederlands leren op de werkvloer**
"Ah, daarom zijn collega's *ambetant* als ik hen zeg: jij *moet* de gang kuisen"
- 22 Innovatieprijs 2007**
"Meer tijd voor mijn koeien dankzij e-loket"
- 26 Veiligheid op het werk**
Onze gevaarlijkste collega's
- 30 Ministerwissels**
Stoelendans of stabiel beleid?
- 33 De dag van ...**
Bart Dewandeleer, begrotingsadviseur

Interview

- 18 Beste vrienden, beste collega's**
“**Als mensen voelen dat iedereen zijn best doet, verdragen ze het dat de ene meer werkt dan de andere”**

Vaste waarden

- 6 Samengevat**
- 24 Schatten van Vlaanderen**
- 32 Bij de burens**
- 36 Werk en leven**
- 39 In de bloemetjes**
- 40 Doe-kalender**
- 43 Puzzel**
- 44 Filip**
- 45 Strip**
- 46 Hilde**

Ruim de helft ziet zijn collega's ook buiten het werk

"Trekt u in uw vrije tijd wel eens op met collega's?" Dat vroegen we in ons vorige nummer. U blijkt heel wat samen te doen: terrasjes of restaurants bezoeken, winkelen, naar het theater gaan, babybezoekjes brengen, quizzen, op fietstocht trekken, fuiven onveilig maken ... Er zijn zelfs collega's die samen Spaanse les volgen, buikdansoptredens geven of in groep naar Turkije reizen! Maar niet iedereen wil of kan de collega's buiten het werk zien. Een kleine greep uit uw reacties:

"Dan leer je je collega's eens op een andere manier kennen - in positieve zin."

"Afen toe eens samen op stap na het werk versterkt de teamgeest op de werkvloer."

"Ik heb er zelfs echte vrienden aan overgehouden."

"Zo val je niet in een zwart gat als je met pensioen bent."

JA: **49,25%**

NEE: **50,75%**

"Ik woon te ver van mijn collega's."

"Als er met de steeds toenemende werkdruk al geen collegialiteit op de werkvloer zelf is, hoe kun je die dan verwachten buiten het werk?"

"Dat lukt niet omdat iedereen op andere uren stopt of doorwerkt."

"In mijn vrije tijd praat ik graag eens over iets anders dan over het werk."

ONDERZOEK BIJ JONGEREN

Overheid is hip

Jong zijn en werken bij de overheid, het lijkt een steeds betere combinatie. Dat leren althans enkele recente onderzoeken.

Voor jonge hoger opgeleiden is de overheid de meest aantrekkelijke werkgever, zo ontdekten Vacature en InSites Consulting bij een bevraging van laatstejaarsstudenten en jongeren met een diploma hoger onderwijs waarvan de resultaten in juli bekend raakten. Daarmee geven de federale, regionale en lokale overheden grote privéorganisaties als banken, verzekeraars, farmaceutische en informaticabedrijven het nakijken.

Als ook rekening wordt gehouden met de belangstelling om aan de slag te gaan voor de Europese instellingen en het onderwijs, neemt de voorsprong ten opzichte van de privésector nog toe. Naar de redenen van dat succes werd niet gepeild, maar wellicht spreken onder meer de vrij hoge starterslonen, het aantal vakantiedagen en het vormings- en opleidingsaanbod aan.

Ook een onderzoek in opdracht van MTV Networks bij jongeren tussen 13 en 29 jaar geeft hetzelfde beeld. De media, de overheid en de zorgsector blijken hippe werkgevers te zijn waar de ondervraagden een goede werksfeer en veel vrijheid denken te vinden.

DIENTSVRIJSTELLING?

De baas beslist!

Wie op 20 september wil deelnemen aan de Sportdag moet vanaf nu toestemming krijgen van zijn leidend ambtenaar.

Tot voor kort nam de Vlaamse minister van Bestuurszaken de beslissing om organisatiebrede dienstvrijstellingen te geven. Sinds Beter Bestuurlijk Beleid is daar verandering in gekomen. Ook over het wekelijkse uurte dienstvrijstelling dat veel collega's tot nu kregen om aan sociaal-culturele en sportieve activiteiten - bijvoorbeeld uit het programma van Broedje Brussel - deel te nemen, is het voortaan aan de leidend ambtenaren om te beslissen.

Voor sommige entiteiten is het bijvoorbeeld onmogelijk om deel te nemen aan de Sportdag omdat de werkregeling het niet toelaat. Denk maar aan de collega's van De Lijn die zich niet kunnen vrijmaken om hun sportieve talenten te tonen op de officiële sportdag voor ambtenaren omdat bussen en trams moeten blijven rijden.

 Meer informatie krijgt u bij de personeelsdienst van uw entiteit.

Hebt u de voorbije week papier verspild?

We weten allemaal wel hoe het moet: recto verso kopiëren, twee pagina's op één blad printen, het faxtoestel laden met papier dat al aan één kant bedrukt is. Of nog beter: documenten per e-mail versturen in plaats van op papier, niet méér kopieën maken dan nodig enzovoort. Allemaal handige tips om ons papierverbruik te minderen en het milieu te sparen. Maar lukt het u altijd zo goed om erop te letten? Of hebt u de voorbije week - per ongeluk, uiteraard - toch nog te veel kopieën gemaakt, enkelzijdig bedrukt papier weggegooid of nutteloze printjes gemaakt?

Verklap het in onze poll en geef uw mening op www.vlaanderen.be/dertien. In de volgende editie kunt u de resultaten lezen. Wie zijn stem laat horen, maakt kans op een aankoopcheque van 25 euro. U kunt stemmen tot 16 september 2007.

HOE HERKENBAAR ZIJN 'DE COLLEGA'S' NOG?

"Zelfs in 1979 werkten ambtenaren harder dan op tv"

Jomme Dockx, Philemon Persez en Bonaventuur Verastenhoven: net als de andere personages uit de legendarische kantoorcomedy 'De Collega's' hebben ze een plaatsje verworven in het collectieve geheugen. Studente Communicatiewetenschappen Stéphanie Van Machelen van de Universiteit Antwerpen hield de serie tegen het licht in haar eindschrijft.

"Ik wilde nagaan hoe jonge ambtenaren tussen 20 en 31 jaar de serie nu bekijken. Ervaarden ze het programma nog als realistisch?" zegt Van Machelen.

"De meesten herkennen op hun dienst nog elementen uit de serie, zoals de koffiedame, de bureaus, de kleur van de muren, de kledij, de examens om gepromoveerd te worden, ja zelfs de krant lezen op het kantoor. Niemand herkent zichzelf in een van de personages, maar sommigen zien wel wat Jomme Dockx of Betty Bosétrekjes in hun collega's. Maar waarschijnlijk loopt ook in privébedrijven hier en daar nog een Philemon Persez rond", nuanceert Van Machelen.

"Bijna iedereen is ervan overtuigd dat de serie realistisch was voor 1979, toen het eerste seizoen werd uitgezonden, al vindt men dat er wel héél weinig gewerkt werd in de serie. Niemand kan zich voorstellen nu nog zo te niksen", besluit de jonge onderzoeker. Ze ontdekte overigens geen verschil in visie tussen ambtenaren van de Vlaamse en de federale overheid.

13 is beste bedrijfsblad van Vlaanderen

13 heeft de Bedrijfspersprijs 2007 gewonnen. Daarmee bekroont de Belgische Vereniging van de Bedrijfspers (BVB) uw eigen personeelsblad als het beste interne communicatieproduct van 2006. 13 haalde het onder meer van de personeelsbladen 'Impuls' van de KBC en 'Topics' van de Vandemoortele Groep, die verdienstelijk zilver en brons kregen.

De jury had woorden van lof voor de kwaliteit, de variatie en de gezonde kritische toon van 13. "Het blad laat heel veel collega's aan het woord, de interviews zijn sterk en er is een grote interactie met de website. 13 is bovendien heel fris en dynamisch qua vormgeving, met een hoog creativiteitsgehalte", zo klonk het verder.

Eigen lof stinkt, maar als het goed is, mag het ook wel eens gezegd worden, vinden we.

 www.bvb.be

De redactie mocht op 21 juni 2007 de prijs in ontvangst nemen op een bijeenkomst van de Belgische Vereniging van de Bedrijfspers in Gent.

telex--telex--telex

■ Bij een andere overheid solliciteren zonder opnieuw die lastige wervingsexamens te doorlopen? Binnenkort kan het! Interfederale mobiliteit, zo heet dat met een mooi woord. Het systeem is begin dit jaar door de federale regering in een koninklijk besluit gegoten. Deze zomer zette de Vlaamse overheid de eerste stappen om ambtenaren uit de federale overheid en uit de andere gemeenschappen en gewesten toe te laten mee te dingen naar statutaire functies binnen de Vlaamse overheid. ■ Binnenkort is het dus gedaan met flauwe moppen over onze federale collega's. ■ Of net niet, natuurlijk. ■ Alle nieuwe personeelsleden van niveau A zijn vanaf nu verplicht om een initiatieopleiding overheidsopdrachten te volgen. Collega's die officieel overheidsopdrachten mogen uitschrijven en gunnen, moeten een cursus voor gevorderden volgen. Dat zijn enkele maatregelen om de behandeling van overheidsopdrachten te professionaliseren. Verschillende auditrapporten hebben nogal wat fouten of onregelmatigheden in de procedures aangetoond. Dat bleek vooral te komen door te weinig kennis van de ingewikkelde regelgeving rond overheidsopdrachten. ■ Zou het daarom zijn dat het vertrouwen van de Vlamingen in de Vlaamse administratie het voorbije jaar met 0,8 procent gedaald is? Dat lezen we op pagina 22 van de jongste editie van de VRIND, het jaarlijkse overzicht van statistieken en trends in Vlaanderen, samengesteld door de collega's van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Voor de overige 425 pagina's met weetjes over Vlaanderen kunt u terecht op de website aps.vlaanderen.be. ■ De collega's bij De Lijn zien alvast een positieve trend in hun loon. Stapsgevijs stijgen de uurloonen met 19 cent en de maandwedden met 31 euro. Dat is de meest opvallende maatregel uit de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst 2007-2008, die in juni werd ondertekend. ■ We kregen

alex—alex—alex

een late inzending voor onze reportage over bureaubeesten van enkele nummers geleden. In de Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand De Zande zijn ze trots op hun kolonie huiszwaluwen. "Vzw Natuurpunt telde dit jaar 48 bewoonde nesten aan onze gevels", glundert administratief directeur Alex Feys. "We zijn een van de grootste kolonies in de streek en daarmee sterkhouder van die bedreigde vogels. Vandaar dat wij de zwaluwen koesteren als waren ze van ons. Het schoonmaken van het voetpad nemen we er zonder morren bij." ■ De DAB Vloot heeft ook iets om trots op te zijn. Op 31 mei kregen de varende collega's het ISO 9001:2000-certificaat uitgereikt, waarmee hun kwaliteitsvolle dienstverlening wordt erkend. "We wilden aantonen dat we marktconform werken zoals de rederijen in de privésector", aldus communicatieverantwoordelijke Rita Bertens.

■ Ook bij de OVAM is het alle hens aan dek voor de Open Bedrijvendag op 7 oktober. Het thema van dit jaar is duurzaam ondernemen, en samen met de organisatoren gaat OVAM op zoek naar het meest duurzame bedrijf onder de deelnemers. Meer info op www.openbedrijvendag.be. ■ Duurzaamheid is blijkbaar het nieuwe buzzwoord, want van 3 tot 13 oktober staat duurzame ontwikkeling in de kijker tijdens de Week van de Fair Trade. Net als de vorige jaren zult u in verschillende personeelsrestaurants en (h)eerlijke maaltijd kunnen proeven. Meer weten: www.vlaanderen.be/leerlijkehandel. ■ En in september krijgt ook duurzame mobiliteit de nodige aandacht. Dat gebeurt van 15 tot 23 september tijdens de Aardig-op-weg-week, die tot vorig jaar de Week van de Vervoering heette. Meer info: www.varieerinhethetverkeer.be. ■ Voor nog meer Dagen en Weken verwijzen we u graag door naar onze Doe-kalender verderop in dit magazine. ■ De Aardig-de-draad-kwijt-week. Zou die nog niet bestaan?

KWEEKPROGRAMMA NATUUR EN BOS

"Meer wilde hamsters"

Hij is even schattig als zijn tamme neefje, maar wel groter én met uitsterven bedreigt: de Europese hamster. De collega's van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) hebben in juni zestig wilde hamsters losgelaten in de buurt van de twee laatste populaties in Leefdaal (Vlaams-Brabant) en Win-dooie (Limburg).

In bijna heel West-Europa is de wilde hamster met uitsterven bedreigd en de weinige dieren die er nog zijn, hebben sterk te lijden onder inteelt. Om de soort genetisch te versterken werd een kweekprogramma opgezet. Tegelijk werkte Natuur en Bos beheermaatregelen uit om akkers hamstervriendelijk te maken. "Enkele landbouwers waren bereid om hun teelten meer af te wisselen zodat de hamsters het hele jaar door voedsel kunnen verzamelen en beschutting vinden tegen hun natuurlijke vijanden", vertelt Véronique Verbiest van Natuur en Bos. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) van haar kant geeft landbouwers de kans een beheerovereenkomst te sluiten om zo

het aantal hamstervriendelijke akkers uit te breiden. "Daarnaast was het nu ook nodig om zestig mannesten en vrouwtjes erbij te plaatsen. Wij volgen ze alvast op de voet en hopen natuurlijk op veel kleintjes", besluit Verbiest.

Voortaan iets meer geluk bij een arbeidsongeluk

Wie het slachtoffer wordt van een beroepsongeval of een beroepsziekte, kan rekenen op enkele nieuwe voordelen. Tenminste, als u werkt in een departement of een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid. De belangrijkste nieuwigheden:

- Slachtoffers van een arbeidsongeval kunnen onder bepaalde voorwaarden jaarlijks een verergeringsbijslag krijgen telkens als hun toestand ten gevolge van het arbeidsongeval verergert, ook al is de herzieningstermijn van drie jaar verstreken.
- Andere maatregelen die u of uw nabestaanden rechtstreeks in de portemonnee voelen zijn:

- een verhoging van het grensbedrag van de jaarlijkse bezoldiging waarop de rente wegens blijvende arbeidsongeschiktheid wordt vastgesteld;
- de erelonen van artsen en de overnachtingskosten die partners, wettelijk samenwonenden, kinderen en ouders van slachtoffers maken als gevolg van het ongeval, worden betaald door de Vlaamse overheid.

De nieuwe voordelen staan opgesomd in de wet van 19 juni 2007 en het bijbehorende koninklijk besluit van 14 juni 2007. Goed om te weten: voor de overige entiteiten bij de Vlaamse overheid, zoals de extern verzelfstandigde agentschappen (EVAs), geldt de arbeidsongevalwetgeving uit de private sector. Voor meer informatie kunt u terecht bij uw personeelsdienst.

Vlaamse lift mag geen Frans meer praten

Daar stonden ze in het begin toch even van te kijken, de collega's die in mei hun intrek namen in het gloednieuwe Anna Bijnsgebouw in Antwerpen. Telkens ze de lift nemen, vertelt een luide Hollandse vrouwenstem hen op welke verdieping zij zich bevinden. Bovendien deed de stemcomputer dat in het begin niet alleen in het Nederlands, maar ook in het Frans. Maar daar is ondertussen verandering in gekomen. 'De minister van Bestuurszaken heeft opdracht gegeven de stemcomputer in de liften aan te passen, omdat dat in strijd is met de taalwetgeving. Daarom spreekt de lift nu geen Frans meer', zegt Jan Severyns van het Agentschap voor Facilitair Management en beheerder van het Vlaamse overheidsgebouw.

'De meeste mensen vinden het wel grappig dat de liften spreken, maar er zijn er ook die er zich aan storen', zegt Severyns. 'Als de lift op een aantal verdiepingen stopt, dan word je die stem al gauw beu. En wie zijn bureau naast de lift heeft, wordt er helemaal gek van. Maar de wrevol verdwijnt snel als ze horen dat die pratende liften er zijn voor personen met een visuele handicap. Voor die mensen hebben wij overigens ook nog andere voorzieningen getroffen. Zo zijn in het hele Anna Bijnsgebouw alle niveaoverschillen weggewerkt met een hellend vlak en zijn alle deuren breed genoeg voor rolstoelgebruikers.'

255

ton CO₂ hebben 1614 Vlaamse ambtenaren bespaard door in het kader van 'ik kyoto' duurzaam naar het werk te komen.

In totaal legden de Vlaamse Kyotoambtenaren 1.317.616 duurzame kilometers af, waarvan 162.203 met de fiets, 20.344 te voet, 920.929 met de trein, 131.441 met de bus, 8685 met de tram, en 74.014 al carpoolend.

'Er zijn meer deelnemers dan vorig jaar en de resultaten zijn goed, maar ik had nog beter verwacht. We bereiken nu vooral de entiteiten in de grote steden. Uitdaging is ook de buitendiensten te motiveren', zegt Wouter Florizoone van de Coördinatief Milieuzorg. 'Het is bijna zeker dat de campagne volgend jaar herhaald wordt gedurende een iets langere periode.'

 www.ikkyoto.be

Floris' visie

STANDAARD PROCEDURE VOOR AMBTEAREN BIJ REGERINGSWISSEL

Zijn we met te

veel?

Zijn we met te veel ambtenaren? Volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Oeso) luidt het antwoord op die vraag: ja. Deze zomer bracht de Oeso een lijvig rapport uit waarin ze de publieke sector in België onder het vergrootglas houdt. De conclusies zijn opmerkelijk: in vergelijking met dertien andere landen heeft België erg veel ambtenaren in dienst en zijn ook de totale loonkosten per ambtenaar bij de hoogste. Ook het aantal Vlaamse ambtenaren - wij zijn met 45.243 - en wat we kosten, wordt in vraag gesteld, zowel binnen als buiten de Vlaamse overheid. Wij zetten alle feiten, alle meningen en argumenten op een rij. Objectief en onversneden met als conclusie: "In de toekomst zullen we wel verplicht zijn om minder ambtenaren in te zetten."

Maarten De Gendt

"Ja, er zijn te veel ambtenaren in dit land", beweert Rudy Thomaes, gedelegeerd bestuurder van de werkgeversorganisatie VBO. "Als je het aantal ambtenaren stelt tegenover de totale beroepsbevolking, dan zijn er relatief veel in vergelijking met het buitenland. Sectoren als het onderwijs en de gezondheidssector laten we buiten beschouwing, want de middelen die daar worden ingezet, leveren ook een goede kwaliteit. Maar in het 'algemeen bestuur', of vrij vertaald de klassieke ministeries, is de efficiëntie te laag. Er is met andere woorden een te groot personeelsbestand dat een te lage output genereert."

Een klassieke verklaring voor het hoge aantal ambtenaren is de tewerkstellingspolitiek uit de jaren zeventig. Om de stijgende werkloosheid in te tomen, zijn toen heel veel mensen in overheidsdienst aangeworven. Mensen voor wie nu niet genoeg zinvol werk meer voorhanden is, zo luidt de redenering.

Georges Monard, projectleider bij het Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en tot voor kort voorzitter van de federale overheidsdienst Personeel en Organisatie, nuanceert: "België is een ingewikkeld land. De federalisering heeft geleid tot zeer vele bestuursniveaus, die elk hun eigen personeel nodig hebben. Dat geldt trouwens niet alleen voor de overheid: het

zou even interessant zijn de personeelsbezetting van de unitaire werkgeversfederatie van veertig jaar geleden te vergelijken met die van de vier werkgeversorganisaties nu."

"Toch stellen we vast dat andere landen met een vergelijkbare staatsstructuur het aantal ambtenaren beter in de hand hebben gehouden", repliceert Thomaes.

Niet efficiënt

Ook Rudy Aernoudt, secretaris-generaal van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie, gelooft dat er te veel ambtenaren zijn. "De laatste jaren zie je een enorme personeelsgroei in de lokale besturen, terwijl die

toch niet zo veel extra bevoegdheden hebben gekregen. Ook het aantal ambtenaren op federaal niveau is niet evenredig gedaald met het aantal bevoegdheden dat naar de deelstaten is overgeheveld. Nu zegt dat op zich niks over de efficiëntie van het overheidsapparaat. Méér ambtenaren kan ook betekenen dat de overheid heel veel werk verzet. Maar een onderzoek van de Europese Centrale Bank (ECB) uit 2003 toonde aan dat de Belgische overheid haar middelen weinig efficiënt inzet. In een vergelijking kwam België samen met Frankrijk op de 21ste plaats van 23 landen. Op basis van dat onderzoek zouden de Belgische overheden dezelfde output kunnen genereren met slechts 66% van de middelen die ze daar vandaag voor inzetten. Om het even stoupt te stellen: de Belgische overheden zouden ook goed kunnen draaien met 200.000 ambtenaren minder."

"Let echter op met die onderzoeken", waarschuwt Annie Hondeghem, professor aan het Instituut voor de Overheid. "De studie van de ECB uit 2003 is vanuit wetenschappelijk oogpunt een bedenkelijke bron. De studie ging voornamelijk uit van de perceptie van bedrijfsleiders over de efficiëntie van de overheid. Er zijn te weinig gegevens ter

“
Het totale arbeidsvolume is
in werkelijkheid in 10 jaar met
5% gedaald.”

Luc Hamelinckx, ACV

beschikking om de efficiëntie van overheden objectief te vergelijken. In andere studies scoort België een stuk beter. De Wereldbank plaatst België bijvoorbeeld op de zevende plaats van 15 landen."

Meer deeltijdsen

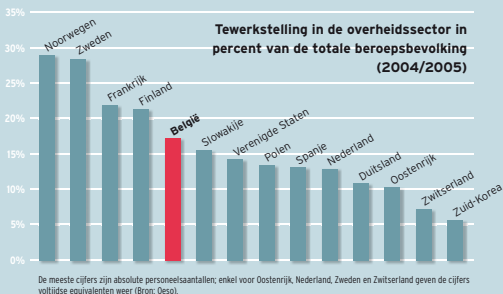
Ook de vakbonden zijn niet overtuigd. Luc Hamelinckx, voorzitter van ACV-Openbare Diensten: "Mensen als Rudy Aernoudt en organisaties als het VBO en Unizo vervallen

snel in slogans en gemeenplaatsen. Bovendien gebruiken de meeste studies absolute cijfers - cijfers van het aantal koppen in dienst. Dat geeft echter een vertekend beeld, want in de openbare sector werken net heel veel mensen deeltijds. Méér dan in de private sector. Als je de berekening in voltijdse equivalenten uitvoert, dan krijg je veel lagere cijfers. Wij hebben de berekening eens gedaan op basis van het aantal arbeidsdagen dat geregistreerd is in de RSZ-statistieken. Onze conclusie was verrassend: het werkelijke arbeidsvolume in de openbare sector is in tien jaar met vijf procent gedaald."

"Overigens vinden wij dat we het niet als een louter wiskundig probleem moeten bekijken", verklaart Chris Reniers, algemeen secretaris van de ACOD. "De discussie moet gaan over de vraag op welke dienstverlening de burger recht heeft. Pas daarna kun je onderzoeken hoeveel mensen daarvoor nodig zijn. Er zijn inderdaad taken die efficiënter uitgevoerd kunnen worden, met minder personeel. Maar daarnaast heb je volgens mij ook heel wat taken waarvoor méér personeel nodig is. Kijk maar naar de schrijnende onderbezetting op de diensten voor fiscale, sociale en milieucontroles."

Waar staan we internationaal?

De Oeso vergeleek de personeelsaantallen van veertien verschillende landen in 2004 of 2005. In de grafiek zit België met 782.508 overheidspersoneelsleden, of 17% van de Belgische beroepsbevolking, iets boven het Europese gemiddelde. Noorwegen (29%), Zweden (28%), Frankrijk (22%) en Finland (21%) scoren hoger. Maar in het Belgische cijfer zijn diensten zoals ziekenhuizen en verzorgingsinstellingen niet meegerekend, terwijl die bij vele andere landen (onder meer Frankrijk) wel worden meegeteld bij de overheid. Daarom concludeert de Oeso dat België tot de recordhouders van de veertien onderzochte landen behoort. In vergelijking met 25 andere landen besteedt België slechts weinig taken uit. Enkel Portugal doet nog meer binnenshuis.

Minder C's en D's?

Secretaris-generaal Aernoudt is het daar in zekere zin mee eens: “Je moet je altijd afvragen hoeveel ambtenaren er eigenlijk nodig zijn op welke overheidsdiensten voor welke taken. Tegenwoordig is er bijvoorbeeld minder werk voor niveau C en D dan dertig jaar geleden, terwijl er meer behoefte is aan ambtenaren van niveau A. Daarom pleit ik voor een doordachte vervanging van ambtenaren van lagere niveaus als ze met pensioen gaan. Bijvoorbeeld door per drie personeelsleden van een lager niveau die vertrekken, één nieuw personeelslid van een

hoger niveau aan te werven.”

Maar hier komen de vakbonden tussen. ACV'er Hamelinck: “Een overheid heeft nog altijd een sociale tewerkstellingsfunctie. Vele ambtenaren van niveau C en D zouden op de arbeidsmarkt erg zwak staan en in de privé niet aan de bak komen. Waar kunnen die mensen dan terecht? De overheid moet corrigerend kunnen blijven optreden waar de privé tekortschiet.” De vakbonden wijzen er verder op dat de meeste overheidsinstellingen intrussen op een professionele manier personeelsprocessen en -plannen uittekenen, waarin ze objectief nagaan hoeveel mensen nodig zijn om de doelstellingen te halen.

Jobwissels

Topambtenaar Monard gelooft ook in de noodzaak van dergelijke personeelsoefeningen: “De conclusie is volgens mij dat sommige diensten meer personeel en andere minder nodig hebben, maar ook dat er andere competenties nodig zijn. Ik kan me wel voorstellen dat zo'n oefening kan leiden tot een totale reductie, maar ook tot een upgradering naar hogere competenties.”

Tegen een hogere mobiliteit heeft niemand iets. Mensen moeten volop kansen krijgen om van job te wisselen binnen de overheid. “En daarbij mogen er geen grenzen zijn tussen de bestuursniveaus”, vindt topamb-

tenaar Aernoudt. “Zijn er te veel ambtenaren in een provinciebestuur en te weinig in een agentschap op een Vlaams niveau? Dan moeten er minder personeelsleden vervangen worden op provinciaal niveau, en meer op Vlaams niveau. Bovendien moeten ambtenaren veel vlotter kunnen overstappen naar een job op een ander bestuursniveau.” VBO'er Thomae vult aan: “En niet alleen tussen bestuursniveaus. Ook de overstap van overtuigend overheidspersoneel naar de privé zou vlotter moeten gaan. Nu remt het ambtenarenstatuut die overstap te veel af.”

De totale kosten voor het overheidspersoneel (lonen plus sociale bijdragen en sociale voordelen) zijn ook erg hoog in vergelijking met 25 andere landen. Bijna 70% procent van de totale overheidsuitgaven gaat naar loonkosten. Enkel in Portugal is dat percentage nog hoger. De gemiddelde loonkosten per personeelslid liggen ook iets hoger dan in privébedrijven, maar dat is in de meeste Oeso-landen het geval. De Oeso wijst er echter op dat de andere landen met een hoog aantal personeelsleden in openbare dienst net lagere kosten per personeelslid hebben, omdat ze nog veel lager geschoolden in dienst hebben voor taken die niet werden uitbesteed. België is

daarin dus een uitzondering.

De Oeso geeft België heel wat zacht geformuleerde aanbevelingen mee. Zo moeten alle overheden in België “de productiviteit en de efficiëntie van hun personeel verhogen”, onder meer door “het aantal personeelsleden en de daarmee samenhangende kosten onder controle te houden”. Bovendien is er nog veel werk aan de winkel om een moderner humanresourcesbeleid, betere managementtechnieken en meer autonomie en verantwoordelijkheid voor topambtenaren in te voeren. De Vlaamse en federale overheid staan daarin wel al verder dan de overige Belgische overheden, zonder evenwel koploper te zijn, zo besluit de Oeso.

Slecht geteld

Toch een bedenking bij het rapport. Volgens professor Annie Hondeghem van het Instituut voor de Overheid mogen we de cijfers niet te letterlijk nemen. “In België worden er sinds 2001 geen geconsolideerde statistieken meer bijgehouden van het aantal ambtenaren. Tegenwoordig moet men de cijfergegevens bijeenprokkel bij verschillende overheidsdiensten en bestuursniveaus, die elk op hun eigen manier personeelsaantallen registreren. En als dat in België al zo moeilijk is, hoeveel moeilijker is het dan om vergelijkbare cijfers over verschillende landen heen te verzamelen?”

Wat met de resultaten?

Onze collega's in het Departement Bestuurszaken werken momenteel aan een Nederlandse vertaling van de aanbevelingen van het Oeso-rapport. In het najaar volgt een seminarie rond de vraag hoe we die aanbevelingen in de praktijk kunnen omzetten.

Privatisering

"Moet je als overheid alles met eigen personeel doen?" vraagt Thomas zich af. "Veel ambtenaren verrichten geen kerntaken van de overheid: onderhoud, ICT, logistiek ... Privébedrijven kunnen die taken meestal efficiënter uitvoeren. Waarom? Omdat de concurrentie tussen bedrijven zorgt dat elk bedrijf zo efficiënt mogelijk tegen een zo laag mogelijke kostprijs gaat werken. De overheid heeft dat dwijtje in de rug van de concurrentie niet. Bovendien zijn het uiteindelijk de privébedrijven die voor de welvaart van het land zorgen. Hoe meer taken je dus aan de privé overlaat, hoe meer welvaart er gecreëerd wordt."

Monard weet echter dat outsourcen lang niet altijd efficiënter of goedkoper is. "De huidige overheidsmanagers kiezen voor uitbesteding of voor eigen personeel op basis van een kosten-batenanalyse. Niet op grond van ideologie of om de personeelcijfers op te fleuren." Professor Hondegheem treedt bij: "Je moet niet enkel de betalingen aan het privébedrijf meerekenen, maar ook de procedurekosten om een opdracht uit te besteden en de kosten om te controleren of de opdracht goed is uitgevoerd. Het zou trouwens interessant zijn om de vergelijking te maken met de personeelsbestanden van de privébedrijven die diensten aan de overheid leveren."

Chris Reniers, ACOD

“Zolang het nuttig werk betreft, is er in de overheid ook plaats voor laaggeschoolde personeelsleden.”

ACV'er Hamelinck vindt dat hier een verborgen agenda van de werkgeversfederatie duidelijk wordt. "Eigenlijk willen de werkgeversorganisaties gewoon de openbare sector inkrimpen om de private sector meer terrein te geven. Het zou eerlijker zijn als ze gewoon toegeven dat het hen om privatisering te doen is. Volgens ons houdt privatisering trouwens belangrijke gevaren in. De overheid kan het algemeen belang vooropstellen en een gelijke behandeling van alle burgers garanderen. Privébedrijven zijn in de eerste plaats op winst gericht."

En zo komen we terecht in het kerntaken-debat. Dat draait rond politieke keuzes: welke taken moet de overheid zeker uitvoeren, welke zijn minder essentieel? VBO'er Thomas geeft de prijsregulering door de federale overheid als voorbeeld van een taak die eigenlijk niet meer nodig is. Topambtenaar Aernoudt denkt onder meer aan de niet-innovatiegebonden subsidies aan bedrijven. Maar ACOD'er Reniers nuanceert die voorbeelden: "Dat gaat om een klein aantal ambtenaren, niet om een grote massa. Ik kan evenwel taken opsommen die nu in privéhanden zijn, maar die beter door de overheid zouden worden uitgevoerd. De autokeuring en de rijopleiding bijvoorbeeld zijn in handen van privébedrijven, die winst moeten maken. Hoe groot is de verleiding daar om klanten meerdere keren terug te laten komen, gewoon om de inkomsten te verhogen?"

Schadelijke overheid

Is een groot overheidsapparaat dan eigenlijk wel zo nefast? "Niet noodzakelijk", beweert professor Hondegheem. "De Scandinavische landen worden vaak aangehaald als schoolvoorbeeld van goed beleid. Maar net in die landen is er ook een bijzonder groot personeelsbestand. Blijkbaar hebben de Scandinaviërs ook mensen nodig om dat beleid vorm te geven."

Toch is Thomas niet overtuigd van het nut van een groot overheidsapparaat: "U zult begrijpen dat ik een lans brek voor de privébedrijven. Iedere euro die de overheid niet aan haar werking of personeel uitgeeft, kan de bedrijven ten goede komen. Doordat de overheid minder belastingen moet heffen

“De federalisering heeft geleid tot zeer vele bestuursniveaus, die elk hun eigen personeel nodig hebben.”

Georges Monard, Departement DAR

om haar werking te financieren. Of door de vrijgekomen middelen aan te wenden voor een verlaging van de lasten op arbeid. Dat zou onze concurrentiepositie tegenover buitenlandse bedrijven verbeteren en een enorme boost geven aan de ondernemingen. En dan zijn er nog de kosten van het vergrijzende ambtenarenkorps. De overheids-pensioenen liggen hoger dan de pensioenen in de privé, en het systeem van perequiteit zorgt dat de overheidspensioenen ook sneller stijgen. Dat zijn zware kosten voor een maatschappij die de komende jaren veel geld zal moeten uitgeven aan de vergrijzing."

Volgens professor Hondegheem dwingt de vergrijzing ons in ieder geval tot het herdenken van de werking van de overheid: "In de toekomst zullen we wel verplicht zijn om minder ambtenaren in te zetten. Onze ambtenaren zijn oud, ouder dan in de buitenlandse overheden. Bij de federale collega's is maar liefst 44% ouder dan vijftig. Binnen vijftien jaar zullen daar niet genoeg jonge vervangers meer voor te vinden zijn. Daarom moeten we ons nu al de vraag stellen: hoe zullen we met minder mensen toch dezelfde of een betere service blijven leveren?"

Met zoveel zijn we:

Hoe zit het eigenlijk in de Vlaamse overheid? Eerlijk is eerlijk, het personeelsbestand is de laatste jaren verder gestegen. Op 31 december 2006 telden alle entiteiten binnen de BBB-structuur samen 34.460 personeelsleden. Dat komt overeen met 31.138 voltijdse equivalenten. Tellen we daar de instellingen bij die geen deel uitmaken van de BBB-structuur, dan komen we aan een totaal van 45.243 collega's, of 41.183 voltijdse equivalenten. Dat is een lichte stijging tenover de vorige jaren. Volgens het jaarrapport Personeel & Organisatie werkten we in 2003 met 42.484 bij de Vlaamse overheid, in 2004 waren we met 44.326 en in 2005 met 44.081. Het aantal voltijdse equivalenten bedroeg 39.022 in 2004 en 39.768 in 2005.

Door de BBB-hervorming zijn de personeelsaantallen van de verschillende entiteiten grondig doorrengeschud. Dat maakt het onmogelijk om het verloop in de afzonderlijke entiteiten te meten.

Entiteit binnen BBB

Entiteit binnen BBB	Aantal personeelsleden	Voltijdse equivalenten
Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn	7528	7145
Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)	4843	4231
Agentschap Infrastructuur	1588	1498
Kind en Gezin	1302	1007
Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust	1266	1138
Jongerenwelzijn	1123	991
Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)	1034	938
Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)	917	839
Waterwegen en Zeekanaal (W&Z)	878	872
Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)	785	738
Agentschap voor Facilitair Management	703	574
Bloso	660	592
Vlaamse Landmaatschappij (VLM)	646	582
De Scheepvaart	596	573
Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel)	596	510
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE)	579	523
Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZC Rekem)	519	459
Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)	491	436
Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODi)	478	425
Agentschap voor Binnenlands Bestuur	472	409
Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)	386	338
RO-Vlaanderen	368	334
Departement Landbouw en Visserij (LV)	340	309
Agentschap voor Landbouw en Visserij	339	312
Departement Onderwijs en Vorming (OV)	329	291
Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)	322	276
Departement Bestuurszaken (BZ)	290	259
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)	262	235
Kunsten en Erfgoed	262	226
Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)	251	230
Flanders Investment and Trade (FIT)	245	236
Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs (AHOVO)	238	206
Zorg en Gezondheid	229	204
Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR)	205	175
Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO)	197	170
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG)	188	170
Toerisme Vlaanderen	172	148
Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO)	169	157
Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)	156	141
Syntra Vlaanderen	151	137

Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)	145	129
Wonen-Vlaanderen	145	129
Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)	131	116
Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI)	130	114
Inspectie WVG	111	95
Agentschap Economie	109	99
Inspectie RWO	109	97
Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie	107	90
Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV)	104	101
Departement Financiën en Begroting (FB)	103	92
Agentschap voor Overheidspersoneel (AGo)	98	87
Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen	98	83
Departement Werk en Sociale Economie (WSE)	97	91
Departement Internationaal Vlaanderen (IV)	93	78
Vlaamse Belastingdienst	83	75
Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGIOi)	77	66
Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	73	71
Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)	72	65
'Zvw de Rand'	59	52
Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC)	58	52
Centrale Accounting	56	50
Studiedienst van de Vlaamse Regering	44	42
Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV)	43	40
Vlaams Energieagentschap (VEA)	35	31
Limburgse Reconversiematschappij (LRM)	33	31
Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)	28	25
Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA)	25	21
Vlaamse Reguleringinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)	22	20
Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS)	19	17
Jobpunt Vlaanderen	14	14
Mina-raad	13	11
Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)	10	9
Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)	9	7
Vlaams Europees Verbindingsagentschap	4	4
Totaal	34.460	31.138

Entiteit buiten BBB

Universitair Ziekenhuis Gent (UZ Gent)	5201	4756
Vlaamse Radio en Televisie (VRT)	3017	2858
Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW)	1506	1464
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)	490	444
Go! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap	308	266
Vlaamse Opera	261	257
Totaal	10.783	10.045

Opmerking: sommige personeelscategorieën, zoals kabinetsmedewerkers en uitstappers zitten niet in deze cijfers verrat (Bron: Departement Bestuurszaken - uitgezend LRM en PMV).

"Ah, daarom zijn collega's ambetant als ik hen zeg: jij moet de gang kuisen!"

Hoe tik je iemand tactvol op de vingers als hij zijn bureau nooit opruimt? En hoe vraag je iemand beleefd om een ander toilet te gebruiken als je het sanitair aan het poetsen bent? Dat is allesbehalve evident met een beperkte basiskennis van het Nederlands. Daarom organiseerde de afdeling Catering en Schoonmaak een praktische dertigjarige-taal cursus voor personeel met een andere moedertaal. De VDAB gaf de lessen. Negen collega's uit Kongo, Marokko, Burundi, Tunesië en Ghana volgden ze. 13 was erbij en hoorde Ouafaa, Georgina en Ibrahim uit over hun taalstrijd en het verschil tussen 'mogen', 'moeten' en 'willen'.

Petra Goovaerts

"De VDAB en de afdeling Catering en Schoonmaak hebben elkaar gevonden toen een van de anderstalige collega's van Catering en Schoonmaak onvoldoende Nederlands bleek te spreken om een leidinggevende job te kunnen uitoefenen", zegt afdelingshoofd Marleen Vanwingh van de afdeling Catering en Schoonmaak. Toen is beslist de opleiding Nederlands op de werkvloer te organiseren, met de nadruk op doordeeweekse woorden en uitdrukkingen. "De VDAB organiseert al jaren zo'n cursus voor mensen met een basiskennis Nederlands die behoefte hebben aan functioneel taalonderwijs, de keuze was dus snel gemaakt. Via de leidinggevenden hebben we vrijwillige deelnemers gezocht", legt afdelingshoofd Vanwingh uit.

Collega's moeten helpen

Marijke Bornaauw van de VDAB gaf negen poetsmannen en -vrouwen dertig uren lessen Nederlands. "Een vreemde taal durven spreken is niet altijd evident. Het is belangrijk dat collega's hen aanmoedigen en zelf altijd Nederlands praten. Overschakelen naar het Frans om het hen makkelijker te

maken, is geen goed idee", klinkt het. In de lessen wordt hard gewerkt aan manieren om je mening te formuleren tijdens een gesprek of een vergadering, en om aan nieuwe collega's hun taken uit te leggen. "Ook op de uitspraak hebben we hard geoefend: duidelijk articuleren, niet te snel praten, alle letters en klanken goed uitspreken", vertelt cursiste Ouafaa wiens moedertaal Arabisch is. Een veelgehoorde klacht in de klas is dat Vlamingen vaak te snel praten en dat haast niemand correct Nederlands spreekt. Lesgeefster Marijke: "Dialect is uiteraard moeilijk te begrijpen voor iemand die Standaardnederlands heeft geleerd." Cursiste Georgina komt uit Ghana. Ze heeft zonder het echt te beseffen het dialect van het dorp waar ze nu woont leren spreken. "De andere cursisten keken vreemd op toen ik tijdens de les dingen zei als *'Lekas bij ons zegt mijne man: pakt ne keer e schelleke keis'*", lacht ze.

Veel oefenen

"Altijd geldt: we kunnen onze cursisten veel regelrijks en theorie leren, als ze niet oefenen door veel Nederlands te spreken op het

“ Een veelgehoorde klacht in de klas is dat Vlamingen vaak te snel praten en dat haast niemand correct Nederlands spreekt.”

Marijke Bornaauw, VDAB

werk, in de winkel ... lukt het niet. Een gesprek aanknopen in een vreemde taal is iets waar velen het moeilijk mee hebben. Het is belangrijk dat ze genoeg kansen krijgen om Nederlands te spreken en dat hun omgeving hen aanmoedigt. En dat betekent zeker niet dat elk foutje verbeterd moet worden", vertelt Marijke, die haar leerlingen ook traint op de subtiele verschillen tussen 'je moet', 'je mag', 'wil je'. "Het was wel grappig toen Georgina plotseling tijdens de les besefte: 'Ah, daarom zijn collega's ambetant als ik hen zeg: jij moet de gang kuisen!'", lacht Marijke.

Ouafaa Eljamal (48)

- Is schoonmaakster bij de afdeling Catering en Schoonmaak in het Anna Bijnsgebouw in Antwerpen
- Komt uit Marokko en woont 18 jaar in België
- Spreekt klassiek Arabisch, Arabisch dialect, Frans en Nederlands
- Spreekt thuis Arabisch
- "Sinds de cursus heb ik minder 'plankenkoorts' om Nederlands te spreken. Ik vind Nederlands makkelijker dan Frans omdat je alle letters van een woord mag uitspreken. Ik ben vooral blij dat ik veel dingen heb kunnen herhalen die ik al in een vorige opleiding had geleerd."

De cursisten zijn tevreden dat ze de lessen hebben gekregen. "Het heeft me zeker geholpen om beter te leren spreken", zegt Ibrahim uit Burundi. "Maar dertig uur is weinig om echt grote vooruitgang te maken." Collega Ouafaa voegt daaraan toe: "Na de werkuren een opleiding volgen in een andere stad - de meeste cursisten wonen en werken in Antwerpen en komen voor de cursus naar Brussel, red. - als je al voor dag en dauw uit de veren bent, is vrij vermoeiend." "Behalve voor Ibrahim, de enige man in het gezelschap, want die moet daarna thuis niet meer koken en schoonmaken", plaagt Georgina.

Vervolg?

Of de cursus nog vaker gegeven zal worden, en of dertig uur volstaat, moet nog bekeken worden. Zeker is dat het taalgebruik binnen de afdeling Catering en Schoonmaak een aandachtspunt blijft. "We stellen vast dat

sommige anderstalige collega's heel snel na hun aanwerving in staat zijn vlot een gesprek in het Nederlands te voeren, terwijl andere collega's blijkbaar weinig kans hebben om Nederlands te oefenen, vooral als ze na het werk alleen hun moedertaal of een andere taal dan het Nederlands spreken", besluit afdelingshoofd Markien Vanwingh.

TAAL OP MAAT

"Ook cursus West-Vlaams"

Sinds 1995 organiseert de VDAB de opleiding 'Nederlands op de werkvloer' voor anderstalige werknemers. "Op basis van gesprekken met de werkgever, de kandidaat-cursisten en hun collega's, de ploegbaas ... leggen we de doelstellingen van de cursus vast (moeten de cursisten vooral kunnen spreken of ook schrijven? Moeten ze werken met specifieke apparaten?) en bepalen we de duur van de opleiding", vertelt Chris Rondelez van VDAB. Op die manier krijgt elk bedrijf een cursus op maat. "Een onbekende factor is de snelheid waarmee de cursisten bijleren. Mensen beseffen vaak niet hoe moeilijk het is om terecht te komen in een bedrijf waar iedereen een andere taal spreekt. En dan heb ik het niet alleen over Nederlands, maar ook over een dialect waar anderstaligen nauwelijks iets van begrijpen. We hebben bijvoorbeeld al eens een cursus West-Vlaams op de werkvloer georganiseerd voor de Franstalige werknemers van een West-Vlaams bedrijf. Een gewone cursus Nederlands was voor hen zinneloos aangezien niemand in het bedrijf Standaardnederlands sprak."

Meer info over de opleiding vindt u op www.vdab.be/opleidingen > opleidingen voor bedrijven > taalopleidingen.

Georgina Afrifah (43)

- Is schoonmaakster bij de afdeling Catering en Schoonmaak in het Arenbergegebouw in Brussel
- Komt uit Ghana en woont 12 jaar in België
- Spreekt moedertaal Ashanti, Engels en Nederlands
- Spreekt thuis Nederlands en Engels
- "Collega's merken wel dat ik beter spreek. Af en toe krijg ik het compliment dat ik goed Nederlands spreek en dat is heel leuk natuurlijk. Ik spreek nu ook minder dialect."

“Als mensen voelen verdragen ze het dat de ene

Ellen van Baarle (30)

- Adjunct van de directeur, Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVO)
- Woont in Lier
- Werkt in Brussel
- Licentiaat in de Politieke Wetenschappen
- Getrouwd met Dries
- **Over AHOVO:** 238 collega's verzorgen de dienstverlening aan het personeel, de instellingen, de studenten en de cursisten uit het hoger en het volwassenenonderwijs. De afdeling Studietoelagen zorgt specifiek voor de betaling van de studietoelagen.
- **Over zichzelf:** "Ik ben niet zo ambitieus als Raymonda. Ik zit goed waar ik zit en ik wil niet per se hoofd worden van een afdeling met 100 personeelsleden."
- **Over Raymonda:** "Ze is veeleisend, ook voor zichzelf. Ze staat je met raad en daad bij. Op professioneel én op persoonlijk vlak."

dat iedereen zijn best doet, meer werkt dan de andere"

"We hebben letterlijk een paar jaar op onze tenen gelopen. Maar we hebben ons erdoorheen geslagen. De ene held de moed erin voor de andere. We waren echt een duo", zeggen Raymonda Verdyck en Ellen van Baarle over hun tijd samen op de afdeling Studietoelagen. Van een legendarisch mank lopende organisatie met gedemotiveerd personeel en mopperende klanten maakten ze - samen met een hele ploeg - een moderne machine die gedigitaliseerd en op tijd de steeds toenemende stroom dossiers weet te verwerken. Raymonda is nu sinds februari administrateur-generaal bij Toerisme Vlaanderen. Ellen is gebleven. "We missen Ray daar echt", zegt ze over haar voormalige afdelingshoofd en 'professionele moeder'. Met deze 'beste vrienden, beste collega's' sprak 13 over een efficiëntere Vlaamse overheid waarin het comfortabeler werken is, over eerlijkere beloningen, over hun verregaande toewijding en over het belang van 'de wereldberoemde ochtendwandelingen van Raymonda'.

Leen De Dycker & Frank Willemsse

"Als ze licht, komt iedereen tot rust en het maakt haar gezicht bovendien zo mooi" staat er in Chinese kalligrafie op een wimpel die Raymonda Verdyck in haar bureau heeft hangen. De administrateur-generaal bij Toerisme Vlaanderen kreeg die cadeau van haar meereizende collega's op dienststrip in China. "Ik lach graag. Vandaar dat ze die tekst wel toepasselijk vonden. Of ik zeker ben dat er niet 'nasi goreng' en 'kip in zoetzure saus' op staat? Ja ja, ik heb het laten checken", schaterd Verdyck die met haar agentschap wil inspelen op nieuwe markten als China, India en Rusland, op de nieuwe media en op 2014. "Dan is het 100 jaar Grote Oorlog. Dan verwachten we hier mensen van over heel de wereld", klinkt het.

Gaat u veel op reis als administrateur-generaal bij Toerisme Vlaanderen?

RAYMONDA: "Elke maand ben ik wel een paar dagen weg, vaak met collega's die je dan anders leert kennen dan achter de signataires en de dossiers. Je eet samen. Je bent 's avonds samen. Je praat al eens over wat anders dan het werk. Zo leer ik hen beter kennen en zij mij. Die paar dagen dat je weg bent, stopt het werk hier echter niet en stapelt het zich op. Ik ben op zo'n reizen ook geen toerist, hé, ik ben een administrateur-generaal op verplaatsing."

Voelen mensen die voor Toerisme Vlaanderen werken zich ambtenaren?

RAYMONDA: "Niet echt en zeker niet allemaal. We hebben hier een grote afdeling Marketing die veel contacten heeft met

de privésector. Dat doet een heel andere dynamiek ontstaan dan bij Onderwijs. Daar overheerst toch veel meer het ambtelijke. Bijna 80 procent van ons personeel is bovendien contractueel. De 20 procent statutairen vind je vooral in afdelingen waar dat ook logischer is: bij vergunningen, erkenningen, inspecties... Ik merk echter dat steeds meer contractuelen - ook de marketingmensen - tegenwoordig liever een statuut hebben dan een contract. Niet zoezeer voor de zekerheid, wel voor de pensioenopbouw, de voordeligere anciënniteitsregeling, de betere doorgroei mogelijkheden..."

ELLEN: "Ik ben begonnen als contractueel, al was ik wel al eerder geslaagd voor het examen. Ik ben blij dat ik dankzij Raymonda een jaar later al vastbenoemd werd."

Waarom wil iemand op haar 25ste ambtenaar worden en al op haar 26ste vastbenoemd en werkzeker voor het leven zijn?

ELLEN: "Omdat ik altijd al bij de Vlaamse overheid heb willen werken. Al van jongsaf droomde ik er van en stond de Vlaamse overheid in mijn top 3 van toekomstige werkgevers. Ik zou het echt iedereen aanraden om hier te komen werken."

'Altijd al willen werken' zoals in 'ik droomde er als meisje van ballerina te worden'?

ELLEN: (lacht) "Ik ben ook ballerina geweest. Die droom was al verwezenlijkt."

Raymonda Verdyck (51)

- Administrateur-generaal Toerisme Vlaanderen
- Woont in Strombeek-Bever
- Werkt in Brussel
- Licentiaat Moraalwetenschappen
- Ongehuwd
- Over Toerisme Vlaanderen: 172 collega's promoten toerisme in Vlaanderen en Brussel in binnen- en buitenland, kijken toe op de toepassing van de toeristische wetgeving, ondersteunen de toeristische sector en bevorderen de kwaliteit en de toegankelijkheid van het toeristische product.
- Over zichzelf: "Je hebt mensen die perfect gelukkig zijn als ze eindigen waar ze gestart zijn. Ik niet. Als mijn werk te veel mijn broekzak wordt, begint het te kriebelen en moet ik iets anders doen."
- Over Ellen: "Zij is veel evenwichtiger dan ik op die leeftijd was. Wat zij heeft gedaan zou ik op mijn 25ste nooit hebben gekund: een gigantisch project (de ontwikkeling van een verwerkingsprogramma om studietoelagen te behandelen, red.) met een gigantische impact, zowel op de overheid als op de buitenwereld, tot een goed einde brengen."

“Of je nu heel hard werkt en ook nog in de trein zit te werken of niet, buiten een schouderklopje krijg je daar niks voor in de plaats.”

Ellen

Zijn veel van je studiegenoten Vlaamse ambtenaar geworden?

ELLEN: “Een aantal. Waaronder mijn vriend Dries. Die werkt bij Mobiliteit en Openbare Werken. Da's best gezellig. We kunnen 's middags samen iets gaan eten.”

RAYMONDA: “Je vriend? Het is toch je man. Je bent net getrouwd.”

ELLEN: “Da's waar (lacht). Maar ik blijf klaarblijkelijk vriend zeggen.”

Zien jullie jezelf altijd voor de Vlaamse overheid blijven werken?

ELLEN: “Ik wel. Voorlopig zit ik goed waar ik zit. Zo om de vijf à tien jaar wil ik inhoudelijk wel eens wat anders gaan doen. Da's het leuke bij de Vlaamse overheid. Je kunt naar Welzijn, naar de VRT, naar Kind en Gezin, naar CORVE (Coördinatief Vlaams E-government, etc.) ...”

RAYMONDA: “Ik zie Ellen in ieder geval doorgroeiën. Ze heeft alle kwaliteiten om afdelingshoofd te worden en binnen een paar jaar zelfs op de stoel van administrateur-generaal te zitten. Zelf wil ik hier in ieder geval mijn mandaat van zes jaar uitdoen. Als ik er dan nog een tweede aan toevoeg, ben ik er 63 en loopt mijn carrière al bijna af.”

Naar verluidt wordt u erg gemist op de afdeling Studietoelagen.

RAYMONDA: “Is dat zo?”

ELLEN: “Natuurlijk.”

Waarom?

ELLEN: “Ze kan mensen het gevoel geven dat ze geapprecieerd worden om wat ze doen. Raymonda is beroemd om haar ochtendwandelingerje - koffiekop in de hand - langs alle bureaus. Van degene die de post openmaakt naar de dossierbehandelaar ... telkens om een 'klapke' te doen.”

RAYMONDA: “Ik deed dat om twee redenen. Om het persoonlijke contact en de koetjes en de kalfjes, maar ook om te weten of het werk vlotte.”

En vlotte het werk op de afdeling Studietoelagen? Die had tot voor enkele jaren geen al te beste reputatie. Zeker niet bij de burger.

RAYMONDA: “Er was daar duidelijk een probleem met de arbeidsethos. Men werkte ook met een rijkelijk systeem van overuren waardoor ik eind april geen afdeling meer had. Omdat ze 26 dagen overuren konden opnemen bovenop de 35 vakantiedagen en ze er in september allemaal moesten zijn om de dossiers van het nieuwe schooljaar te behandelen, gingen ze van midden of eind april tot midden of eind augustus op vakantie. Heel raar. Je kon zo zien dat er iets niet klopte. Ieder jaar werden er ook meer uren gepresteerd, maar werden er minder dossiers afgehandeld. Ik ben toen begonnen met prestatie metingen.”

En toen hebt u zich heel populair gemaakt?

RAYMONDA: “Gigantisch. (lacht) Het heeft tot heel wrange momenten geleid, maar ik ben altijd duidelijk blijven communiceren dat ik hen niet 'de duivel wilde aandoen'. Ze konden ook altijd bij mij terecht - de deur stond letterlijk open - en ze wisten dat ik hen meer comfort wilde bieden in hun werk. Dat het mij niet alleen ging om de studenten die hun toelage op tijd moesten krijgen. Nu zijn de overuren afgeschaft en zijn de mensen meer happy omdat ze binnen normale werkuren kunnen werken. Ze hoeven niet meer tien of elf uur na elkaar te werken, al hebben ze daardoor wel vakantiedagen verloren die ze extra kregen door die overuren.”

De winst van de digitalisering is voor een groot deel tenietgedaan door de wetgeving die steeds ingewikkelder wordt.”

Ellen

Hoe hebt u dat gedaan?

RAYMONDA: “Men werkte bijvoorbeeld met individuele dossiers. Voor ieder kind moest je als ouder een aparte aanvraag indienen, met alle attesten erbij. Elk dossier kon echter terecht komen bij een andere behandelaar terwijl ouders natuurlijk niet overal alle attesten bij steken. En dus kon een dossier voor het ene kind wel afgehandeld worden en voor het andere niet. We hebben daarom het gezinsdossier ingevoerd. Het aantal aanvragen van studenten hoger onderwijs zakte daarmee van 51.000 naar 43.000. Dat betekende 8000 enveloppen minder openmaken, een pak minder dossiers klasseren en verdelen ... Alles samen - de aanvragen voor secundair onderwijs inbegrepen - heeft de invoering van het gezinsdossier ervoor gezorgd dat 80 mensen elk 26 dagen minder overuren hoefden te maken. Dat betekende een besparing van 2600 dagen.”

2080 om precies te zijn.

RAYMONDA: “Ik rond graag naar boven af.” (lacht)

Hoe ver stond de digitalisering toen u begon op de afdeling Studietoelagen?

RAYMONDA: “Nergens. Alles werd manueel met codes ingetikt. En dus gebeurden er nogal wat fouten.”

Hoe gaat het er nu aan toe?

ELLEN: "We halen nu al onze deadlines en de doorlooptijd voor een dossier is gemiddeld twee maanden. De burger hoeft nu veel minder dan vroeger papieren bij elkaar te zoeken: bij het kadaster, bij de gemeente ... Hij hoeft enkel een aantal vragen te beantwoorden - eventueel online - en dan gaan we zelf in externe databanken naar de nodige gegevens zoeken. Bij een standaard-dossier hebben we die gegevens onmiddellijk voorhanden: gezinssamenstelling, of iemand een handicap heeft, de gegevens van inschrijving en financiën ... Intussen is de winst van de digitalisering echter voor een groot deel tenietgedaan door extra dossiers en de wetgeving die steeds ingewikkelder wordt. De verwerking van dossiers gaat zo weer meer tijd vragen."

RAYMONDA: "Digitalisering heeft zeker invloed op het volume werk en de tijd die eraan moet worden besteed. Dat neemt niet weg dat wanneer je volume zo gigantisch groeit, je toch meer mensen nodig hebt. Er komen nu eenmaal nog altijd mensenhanden aan te pas. En die kunnen maar een bepaald aantal dossiers per dag behandelen."

En wat als ze dat opgelegde aantal dossiers niet halen?

RAYMONDA: "Het wordt niet dag op dag gemeten. Het gaat om een gemiddelde voor de hele ploeg. Er zitten er altijd bij die sneller kunnen werken en anderhalve keer het gemiddelde halen. Er zijn ook collega's die daar ver onder zitten. Je hebt nu eenmaal mensen met bijvoorbeeld fysieke problemen. Of wat oudere mensen die het moeilijk hebben om zich aan te passen aan de digitalisering. Maar als mensen voelen dat iedereen zijn best doet en zich inspent, verdragen ze het van elkaar dat de ene wat meer kan doen en de andere wat minder."

Zou een prestatiebeloning niet eerlijker zijn? Dat mensen die meer werk verzetten ook meer zouden verdienen?

ELLEN: "(knikt van ja)."

RAYMONDA: "Ik vind het 'vlakke verhaal' - iedereen gelijk - niet goed. Mensen - zeker die van de lagere niveaus - worden te weinig financieel gestimuleerd."

ELLEN: "Ook voor niveau A is de stimulans erg beperkt. Of je nu heel hard werkt en ook nog in de trein zit te werken of niet, buiten een schouderklopje krijg je daar niks voor in de plaats."

“Ook bij Toerisme Vlaanderen willen steeds meer contractuelen een vast statuut”

Raymonda

Hoeveel verdienen jullie nu?

ELLEN: "1700 euro netto."

RAYMONDA: "Ik heb 3700 euro netto."

Vinden jullie dat genoeg?

RAYMONDA: "Ja. Ik kan daar meer dan goed van leven."

ELLEN: "Ik vind dat ik goed verdien."

Hoe hard werken jullie?

ELLEN: "Ik maak redelijk veel overuren. Ik zit nu op 450. De uren in de trein niet meegerekend." (lacht)

RAYMONDA: "Ik ben hier elke dag om halfacht en werk tot halfzes. Alles wat ik nog moet lezen of tekenen, neem ik 's avonds mee en doe ik onderweg naar huis in de auto. Thuis doe ik verder. Op zondag werk ik ook. Zaterdag is eigenlijk mijn enige vrije dag."

Bent u getrouwd met uw werk?

RAYMONDA: "Nee, er is ook nog ruimte voor andere dingen en er is ook iemand in mijn leven met wie ik rekening moet houden."

U hebt geen kinderen. Bewust?

RAYMONDA: "Zeker niet bewust. Het is nu eenmaal niet iedereen gegund om kinderen te kunnen krijgen. Ik vind dat spijtig, maar tegelijk denk ik: mijn leven zou er niet zo hebben uitgezien als nu. Als je kinderen

hebt, moet je ook voor hen zorgen. En dat zou consequenties hebben gehad voor mijn werk."

ELLEN: "Ik wil absoluut kinderen. Maar dan zal ik niet meer elke dag pas om halfacht thuiskomen, vermoed ik."

Raak je als vrouw op de stoel van administrateur-generaal met kinderen?

RAYMONDA: "Ik denk dat het moeilijker is met kinderen dan zonder kinderen. Al ken ik toch nogal wat vrouwelijke diensthoofden die hun gezin met hun werk kunnen combineren. Meestal omdat ze ook kunnen rekenen op hun partner om een deel van de zorg op zich te nemen."

ELLEN: "Maar vertel nu eens hoeveel je precies werkt? In uren uitgedrukt?"

RAYMONDA: "Gemiddeld per dag hier 10 uur en dan een uur of twee thuis. En zondag zes à zeven uur."

Dat maakt een 67-uren week. Hebt u nog wel een leven?

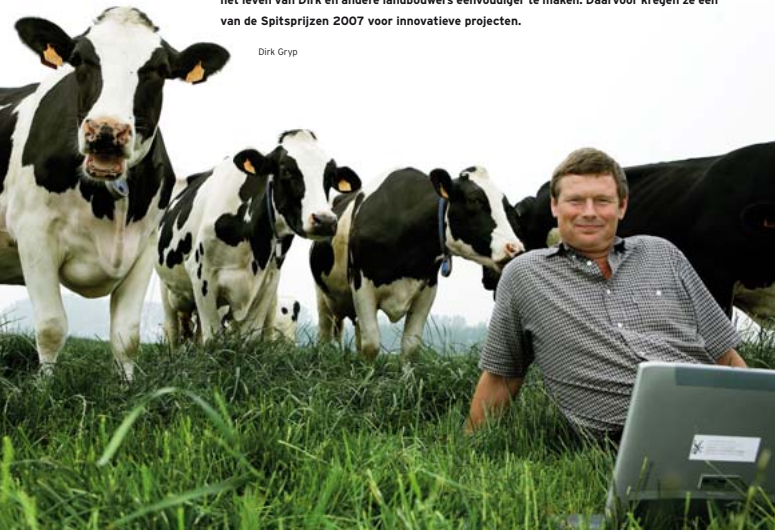
RAYMONDA: "Ik heb een abonnement op deSingel en op de Munt. Ik heb ook een grote vriendenkring en thuis werken met twee kan ook prettig zijn."

ELLEN: "Da's waar."

“Meer tijd voor mijn koeien dankzij

“Ik krijg zo al de kriebels van al dat papierwerk! En ik moest dan nog krek dezelfde gegevens twee keer doorgeven omdat ze bij de overheid niets van elkaar wisten”, zegt landbouwer Dirk Van De Keere (44). Dankzij de eenmalige perceelsregistratie moet hij die gegevens nu maar één keer meer doorgeven. En met het e-loket kan Dirk zijn informatie elektronisch doorsturen. De collega's van het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) hebben de handen in elkaar geslagen om het leven van Dirk en andere landbouwers eenvoudiger te maken. Daarvoor kregen ze een van de Spitsprijzen 2007 voor innovatieve projecten.

Dirk Gryp

"Een boer moet in de eerste plaats een boer zijn. Maar om in orde te zijn met de mestwetgeving en om premies te krijgen, moet ik elke keer een hele papierberg doorworstelen", klaagt melkveehouder Dirk Van De Keere uit Zeveneken.

e-loket"

Hij moet jaarlijks een aangifte invullen waarin hij onder meer zijn perceelsgegevens, mesttransporten en veebezettingen in kaart brengt. Voor veel landbouwers is dat een heuse kwelling. Ook voor Dirk: "Tot vandaag moest ik twee keer krek dezelfde informatie doorgeven: een eerste keer aan het ALV en een tweede keer aan de VLM. En ik moest al mijn bewerkte gronden nog eens inkleuren op kaarten. Een tijdrovend werk. Terwijl ik eigenlijk mijn koeien zou moeten melken!"

Landbouwers online

Geluklijk voor Dirk en zijn collega's moeten ze die gegevens vanaf dit jaar maar één keer meer doorsturen. "De overheid heeft de mond vol van vereenvoudiging, maar dit is de eerste keer dat wij, boeren, daar echt iets van merken."

Bovendien kunnen landbouwers hun dossiers nu ook elektronisch doorsturen via het e-loket. "Je hebt daar natuurlijk een pc voor nodig, een elektronische identiteitskaart en een kaartenlezer. Die lezer kost 15 tot 50 euro, maar de software krijg je er gratis bij. Ik vind dat eigenlijk een kleine investering. De computer is trouwens de enige redding om onze papierberg wat te verminderen."

Dirk ziet nog een ander voordeel. "Als ik vroeger bij het invullen een fout maakte, riskeerde ik een boete. Met het e-loket is de kans op fouten veel kleiner: het systeem geeft direct aan als er iets niet klopt. En je kunt meteen vergeten in te vullen. Het systeem is gebruiksvriendelijk, ik vind er gemakke-

lijk mijn weg in. Ze hebben goed geluisterd naar onze opmerkingen. Ik vrees wel dat het voor oudere boeren die niet goed overweg kunnen met de pc, moeilijk zal blijven."

Varkens in boekhouding

Toch heeft Dirk nog suggesties om het e-loket verder uit te bouwen: "De informatie voor mijn perceelsregistratie kan ik nu wel elektronisch doorgeven, maar de fotoplannen moet ik nog opsturen per post. Bovendien vraagt niet alleen de Vlaamse, maar ook de federale overheid gegevens op. Zo moet ik van elk stukje grond een teeltfiche bijhouden met wat ik op die grond uitvoer, wanneer en wat ik sproei, hoeveel ik bemest enzovoort. Ik moet mijn runderen, varkens en schapen registreren en identificeren. En de gegevens die ik doorgeef aan het ALV, heb ik ook nodig voor mijn bedrijfsboekhouding. Het e-loket zou ook daaraan gekoppeld moeten zijn. Dan zou ik niet meer voortdurend in mijn stapels papieren moeten duiken."

66

Papierberg voor landbouwers gehalveerd"

"Tot voor kort moesten boeren voor elk stuk grond dat ze bewerkten, grotendeels dezelfde informatie doorgeven aan het ALV én de VLM. Daar moesten we dus iets aan doen. Samen met de dienst Wetsmatiging hebben we een gemeenschappelijk document ontworpen waardoor voor landbouwers de papierberg meteen gehalveerd wordt", zeggen Maarten Stieperacre en Ruben Fontaine, beiden co-projectleider van de Eenmalige Perceelsregistratie.

De landbouwers sturen de nodige gegevens voor registratie en identificatie nu door naar de collega's van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, waar een complexe technologie ervoor zorgt dat ze bij de juiste overheidsdiensten terechtkomen. "We koppelden onze gegevensbanken ook aan het Rijksregister en de Kruispunbank Ondernemingen, zodat de landbouwers nu tot 70% minder gegevens moeten doorsturen", zegt Ruben.

E-loket op maat

De volgende stap was de ontwikkeling van een elektronisch loket. Projectleider Ruben somt de voordelen op: "Daarmee hebben landbouwers het nu gemakkelijker om hun identificatie- en registratiegegevens door te spelen en

telkens opnieuw te raadplegen. Bovendien bevatten de dossiers minder fouten, wat ons meteen ook een tijdswinst oplevert."

Ruben is niet over één nacht ijs gegaan: "We wilden een e-loket op maat maken. Daarom zijn we bij andere diensten in Europa ons licht gaan opsteken en hebben we de landbouwers nauw betrokken bij de ontwikkeling."

In Vlaanderen groeit bij landbouwers stilaan het besef wat voor een geweldig potentieel het e-loket wel heeft. "Dit jaar diende amper 1% zijn dossiers elektronisch in, maar over twee jaar mikken we wel op 15 tot 20%. De drempel om het e-loket te gebruiken ligt niet zo hoog: binnenkort beschikt iedereen over een elektronische identiteitskaart en de problemen met de kaartlezer die we in het begin hadden, lijken nu opgelost. We beseffen dat oudere landbouwers niet warm zullen lopen voor ons project. Daarom richten wij ons ook op de tussenpersonen, zoals melkvee- en landbouworganisaties. Zij vullen nu al hun dossiers in en zien wel wat in het e-loket omdat de kans op fouten aanzienlijk kleiner wordt."

Maarten Stieperacre (VLM), co-projectleider van het project Eenmalige Perceelsregistratie

Ruben Fontaine (ALV), co-projectleider van het project Eenmalige Perceelsregistratie en projectleider e-loket bij het ALV

Het mooiste uit de kast

Sinds 1998 geeft het Flanders Fashion Institute (FFI) Belgische modeontwerpers een duwtje in de rug bij de voorstelling van hun winter- en zomercollecties in Parijs. Dat zal ook nu weer het geval zijn tijdens de Parijse modeweek van 3 tot 7 oktober. Het FFI, de Vlaamse overheid en Flanders Investment & Trade (FIT) organiseren dan voor de tweede keer een modeshow waar beloftevolle modeontwerpers hun collectie onder belangstelling van internationale perslui en aankopers kunnen tonen. Frieda Degeyter, Taro Horiuchi, Lore Ongenae, Violetta en Vera Pepa, Els Robberechts, Mikio Sakabe, Sigi en Annemie Verbeke halen alvast hun mooiste stukken uit de kast.

 www.ffi.be

Foto: Creaties van Taro Horiuchi tijdens de slotshow van de Modeacademie Antwerpen in juni 2007
© Etienne Tordoir

Onze gevaar

Voor veel collega's bestaat het grootste risico op een arbeidsongeval uit het struikelen over een telefoonkabel op kantoor. Maar er zijn er ook anderen die in de meest verscheiden beroepen dagelijks lijf en leden riskeren. Wat gevaarlijke activiteiten voor het Vlaamse overheidspersoneel zijn, staat in een nieuwe omzendbrief opgelijst. 13 laat een aantal 'gevaarlijke' collega's hun verhaal vertellen en zocht uit hoeveel ze er extra voor krijgen. Veel blijkt dat niet te zijn. En eigenlijk is die gevarentoelage een beschermingsbeloning. "Je krijgt geen toelage omdat je je tenen kan verliezen, maar omdat je je veiligheidsschoenen moet aandoen", zegt Kathleen Bernaert van de Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming.

Dirk Gryp

“
Wie inspanningen doet om op een veilige manier te werken, krijgt daar een beloning voor”

Kathleen Bernaert
Gemeenschappelijke
Dienst Preventie en
Bescherming

Vlaamse ambtenaren die gevaarlijk, ongezond of hinderlijk werk uitvoeren, krijgen daarvoor een toelage. Die activiteiten zijn in een niet-beperkend lijstje opgenomen in een recente omzendbrief van 6 juli 2007, die van toepassing is op ruim tweederde van onze lezers. De gevarentoelage wordt voor de meeste diensten van de Vlaamse overheid bepaald door het aantal uur gevaarlijk werk dat iemand per maand verricht. "Voor het geld hoeft je het niet te doen", zo klinkt het bij de vakbonden. "Bovendien is het bedrag voor de meeste beroepen gelijk, of je nu als schipper reddingsacties op zee uitvoert, rattenvanger bent, of inspecties uitvoert in krottenwoningen."

Het bedrag schommelt rond 1 euro per uur en is belastbaar. Een groenarbeider die in juni gemiddeld vijf uur per dag in de weer was voor het verdelen van processierupsen, bijvoorbeeld, kreeg daarvoor 1,75 euro bruto per uur. Netto bleef daar amper 60 cent per uur van over. Niet alle diensten binnen de Vlaamse overheid zijn er bovendien van op de hoogte dat ze bij bepaalde activiteiten een gevarentoelage moeten uitkeren. Sommigen werden erop attent gemaakt door de rondvraag van 13. Daardoor kunnen een aantal collega's vanaf nu alvast op een klein extraatje rekenen ...

Een aantal collega's berekenen de gevarentoelage anders. Bij de agentschappen De Scheepvaart, Waterwegen en Zeekanaal en de Vlaamse Landmaatschappij bijvoorbeeld, is dat een percentage op het bruto-uurloon. Zo is bij De Scheepvaart de gevarentoelage hoger voor het opheffen en terugplaatsen van benedensluisdeurvleugels van sluisen (100%) dan voor werken in gesloten afwateringsriolen (25%).

Volgens Kathleen Bernaert van de Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming (GDBP) is de gevarentoelage bedoeld

lijkste collega's

als beloning om veilig te werken: "Die toelage wordt niet gegeven omdat iemand zijn tenen kan verliezen, maar omdat hij zijn veiligheidschoenen aandoet. Voor een groenarbeider bijvoorbeeld die met een bosmaaier werkt, zijn op basis van een risico-analyse een hele reeks beschermingsmaatregelen uitgewerkt. Hij zit letterlijk helemaal ingepakt met zijn beschermkap, veiligheidschoenen, handschoenen, beenbeschermers en veiligheidsbril. Het vergt dus heel wat inspanningen en discipline van hem om op een veilige manier te werken. Daar krijgt hij een beloning voor."

Elk ongeval één te veel

"De bedoeling is alvast om het aantal arbeidsongevallen te beperken. Gemiddeld gebeuren er jaarlijks 500 tot 600 arbeidsongevallen bij de Vlaamse overheid. Die cijfers liggen niet hoger dan bij andere overheden, maar elk ongeval is er een te veel. Vorig jaar was er één dodelijk ongeval op weg naar het werk. Op het werk bleven dodelijke ongevallen en ongevallen met blijvende ongeschiktheid de laatste jaren gelukkig uit. Als een bepaalde taak ondanks alle veiligheidsmaatregelen toch te risicovol blijft, heb je de keuze tussen je personeel beter opleiden, de taak uitbesteden aan professionele firma's of gewoon niet meer uitvoeren", meent Bernaert.

"Stress komt niet in de lijst voor. Het is eerst en vooral geen activiteit en bovendien is het een gevolg van een bepaald werk. Het is wel zo dat gevaarlijke beroepen redelijk wat stress veroorzaken als de veiligheid niet is verzekerd. Dan heeft stress ook grotere gevolgen. Een vinger kwijt zijn, is bijvoorbeeld nog wat anders dan een fout laten staan in de titel van je artikel. Agressie zou echter wel perfect in de lijst passen. Diensten die in contact komen met de burger hebben daar steeds meer mee te maken", besluit Bernaert. Dat is bijvoorbeeld het geval voor onze collega's van De Lijn - voor wie de omzendbrief niet geldt - maar dat is een ander verhaal.

Ludo Sels (49),
brandweerman Internationale Luchthaven Antwerpen

"Vliegtuig stortte neer op tweehonderd meter van ons"

Brandweerman Ludo Sels heeft op de internationale luchthaven van Antwerpen nog niet veel zware ongevallen meegemaakt in die tien jaar dat hij er werkt. Behalve die keer in 2003.

"Een lesgever en zijn leerling waren een proefvlucht aan het maken toen er plots iets misliep en het vliegtuig neerstortte op amper tweehonderd meter van de luchthaven. Een ramp werd net vermeden, want in de buurt was er juist markt. We zijn onmiddellijk uitgerukt om te blussen. Het was een klein vliegtuig, het ging dus vrij vlug. Daarna moesten we de twee lichamen bergen. Zo iets vergeet je niet vlug", vertelt Ludo.

Technische ongevallen komen couranter voor. "Als de tank van een vliegtuig lekt, moeten we de kerosine van de landingsbaan verwijderen. Het gebeurt ook dat een vliegtuig door zijn wiel zakt of dat de remmen aan een kant blokkeren. Het gevolg is

dat het vliegtuig kantelt en zich met de neus in de grond boort. We moeten de landingsbaan dan zo vlug mogelijk vrijmaken. Daarvoor halen we de grote middelen boven: een kraan komt het vliegtuig takelen en we zetten er zelfgemaakte karren onder. Geen eenvoudig karwei. Je moet opletten dat je niet te dicht bij de kraan komt. Het risico bestaat ook dat kabels breken. Wij houden ook altijd een bemande bluswagen klaar, mocht het vliegtuig plots in brand schieten."

Het grootste deel van de dagtaak besteden Ludo en zijn team evenwel aan algemene taken. "Wij onderhouden het wagenpark en de gebouwen, schilderen, lassen, timmeren en repareren tractoren en vrachtwagens." Ook tijdens die karweien gebeuren af en toe ongevallen. "Verzwikte voeten en verpletterde vingers komen het meest voor. Maar als het werk te groot of te zwaar is, doen we een beroep op externen", geeft Ludo nog mee.

Tom Van Haver (36)

studie-ingenieur bij de afdeling Betonstructuren
Departement Mobiliteit en Openbare Werken

“Agressief verkeer rijdt onze signalisatie aan flarden”

Toen eind juni een vrachtwagen tegen een brug knalde op de Bruselse binnenring in Wemmel, kwamen studie-ingenieur Tom Van Haver en zijn collega's van de afdeling Betonstructuren de schade opmeten. Na een grondige studie zou hun advies beslissen over het lot van de brug: herstellen of afbreken. Uiteindelijk stelden de ingenieurs voor om het gezakte brugdek op te vizelen en de pijlers te herstellen.

“Als we een brug of tunnel inspecteren, nemen we alle nodige veiligheidsmaatregelen. We sluiten een deel van de weg af en brengen verkeerssignalisatie aan. Maar je kunt niet alle risico's uitsluiten.” Het agressieve rijgedrag baart Tom het meest zorgen. “Auto's rijden in op onze verkeerssignalisatie. Ze versnellen nog om op het allerlaatste ogenblik te kunnen invoegen of te kunnen voorbijsteken. Er zijn binnen onze dienst nog geen gewonden gevallen, maar wij houden ons hart vast.” Ook veel vrachtwagenchauffeurs gaan volgens Tom over de schreef. “Ze zetten koffie, lezen de krant of spelen videospelletjes terwijl ze met een snelheid van honderd kilometer per uur voorbijrazen. Sommigen rijden bij wijze van tijdverdrijf lachend onze kegels overhoop. Misdadig gewoon.” Daarom plaatsen Tom en zijn collega's botsabsorbers en barricades te hun werkplek met dienstauto's. “Chauffeurs toeteren ook om ons de schrik op het lijf te jagen. Onder zo'n betonnen constructie weergalmt dat ongelofelijk. Daarom doen we steeds onze oorbeschermers aan”, zegt Tom.

Tom voert ook nog andere inspectieopdrachten uit in hachelijke omstandigheden, “maar het gevaarlijkst van al zijn de zogenaamde routineklussen in de nabijheid van het verkeer. Je moet altijd aandachtig blijven.”

“Mijn huid stond vol bobbels van die processierupsen”

“Mijn huid stond vol bobbels. En jeuken dat het deed!” Groenarbeider Eddy Hubrechts van het Agentschap voor Bos en Natuur trok in Limburg met een dertigtal collega's ten strijde tegen de beruchte processierupsen. Hij ondervond aan den lijve hoe vervelend die beestjes kunnen zijn. Hun haartjes veroorzaken hardnekkige jeuk, huiduitslag, rode ogen en problemen met de luchtwegen. Zelfs korts is mogelijk.

Normaal gezien onderhouden groenarbeiders domeinbossen en natuurgebieden van de Vlaamse overheid. Maar in juni was de situatie zo erg dat het agentschap niet vanaf de zijlijn wilde toekijken. “Processierupsen verdelen was nieuw voor ons. Samen met de preventiedienst zochten we uit hoe we iedereen met geschikt beschermmateriaal de baan op konden sturen. We kozen voor wegwerppakken met kappen waar gefilterde lucht werd ingeblazen. Met gewone maskers moesten we te veel moeite doen om te ademen en we hadden onze energie nodig voor het zware werk”, vertelt Eddy. “Om die harige beesten uit te roeien, gebruikten we net zoals de brandweer gasbranders met een lange steel. Die een hele tijd in de hoogte houden, is wel lastig. Op hete dagen hadden we ook hinder van onze beschermkledij zelf, maar iedereen bleef ze gedisciplineerd dragen. Ons beschermpak was immers ook brandvertragend. Geen luxe, zo ondervonden we. Rupsen die uit de bomen vielen, moesten we op de grond doodbranden. Af en toe schoot daarbij een grasbrem in brand. Gelukkig hadden we ook een tractor met water bij.”

“Voor we onze beschermkledij mochten uittrekken, moesten we elkaar afspoelen. Daarna namen we een douche. Maar zelfs dan ontsnap je niet altijd aan die vervelende haartjes. De wind stuurt ze overal rond en op warme dagen is de concentratie in de lucht zo groot dat je er amper aan kunt ontsnappen. Sommige collega's moesten noodgedwongen de strijd staken. Enkelen bleven zelfs ziek thuis. Ik ben ook naar de dokter moeten gaan voor zelf en medicijnen. De jeuk en de huidirritatie verdwenen gelukkig vrij vlug”, besluit Eddy.

Eddy Hubrechts (46)

groenarbeider, ploegbaas
Agentschap voor Natuur en Bos, afdeling Limburg

Gino Mongare (44)

schipper van douaneboot en reddingsboot DAB Vloot

“Ik overleefde de zwaarste reddingsacties, maar brak mijn enkel aan ... wal”

Gino Mongare is al 17 jaar schipper op een douaneboot. Maar bij onti vaart hij ook uit op een reddingsboot. Vroeger als matroos, nu als schipper.

“De situaties waarmee we te maken krijgen, zijn telkens weer anders. Vroeger kwamen we vooral in actie als beroepsschippers in de problemen kwamen. Nu laten steeds meer zeilschepen en jachten zich verrassen door het slechte weer. Ze kapseizen of masten breken af. Maar ook motorpech en brand aan boord komen veel voor”, somt Gino op. “Wij moeten de opvarenden zo snel mogelijk aan wal brengen. De helikopter voert gewonden af.”

“Vanaf 6 beaufort moeten we ons paraat houden. Zes jaar geleden, het was in december, mochten we 21 dagen niet naar huis”, herinnert Gino zich. Het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum (MRCC) in Oostende roept hem op als er iets gebeurt en coördineert de reddingsacties op volle zee. Behalve een reddingsboot stuurt het centrum soms ook sleepboten en een helikopter uit.

“Onze schepen zijn goed uitgerust en er zijn meer veiligheidsmaatregelen dan vroeger. Wij hebben een overlevingspak tegen onderkoeling, een reddingsgordel en een harnas dat aan het schip verbonden is. Wij houden ook geregeld ‘man over boord’- en brandroloefeningen”, zegt Gino.

Toch blijven reddingsopdrachten gevaarlijk en zwaar. “Wij varen meestal uit bij slecht weer en moeten soms opvaren tegen golven van wel drie meter hoog. Ook ’s nachts kiezen wij het ruime sop. Ik heb ooit meege-maakt dat iemand een hartaanval kreeg op een zeilschip. Wij moesten aan boord van zijn jacht klauteren, maar het waaide zo erg dat we haast weggeblazen werden. Het lijk van die man was een van de vijf lijken die ik in al die tijd heb geborgen.”

Hij maakte nog geen erge arbeidsongevallen mee. “Maar begin dit jaar brak ik mijn enkel toen ik van mijn schip op een ponton sprong. Het was nochtans mooi weer ...”, grinnikt hij.

“Wij sorteren de was met handschoenen”

Opmerkelijk is dat ook het sorteren van vuile was opgenomen is in de lijst met gevaarlijk, ongezond of hinderlijk werk. Paulien van Til en Annette Eerdeken van de Hoteldienst in het psychiatrisch zorgcentrum in Rekem weten waarom.

Volgens hen wordt de was van patiënten en personeel wel door externe firma's opgehaald. “Maar wij kijken eerst al het bedlinnen na voor we het meegeven. Dat is soms een vuil werkje omdat de lakens al eens doordrenkt zijn met urine en ontlasting bevatten ... Daarom dragen we handschoenen en soms een schort. ‘Besmet linnen’ geven we in een gele plastic zak mee aan de wasserij die het apart wast”, zeggen Paulien en Annette.

“Enkel slaapzakken, die specifiek aangepast zijn voor bepaalde bewoners, wassen wij zelf. Zo zijn we er zeker van dat iedere afdeling zijn eigen slaapzakken terugkrijgt. Sommige patiënten hebben alleen de kleren die ze dragen als ze hier opgenomen worden. Ook die wassen we zelf, want dat duurt minder lang dan uitbesteden. Om ze herkenbaar te maken, brengen wij voor het wassen een label met barcode aan. Dat gebeurt bij hoge temperatuur, wat vooral bij ondergoed en sokken voor onaangename geurtjes kan zorgen.”

Vreemde dingen hebben Paulien en Annette nog niet gevonden bij de was. “Een externe wasserij heeft ooit wel eens een kunstgebit teruggestuurd dat tussen de was verzeild was geraakt ...”, lachen ze.

Paulien van Til (52) en Annette Eerdeken (50)

medewerkers Hoteldienst Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZC) Rekem

Stoelendans of stabiel beleid?

Eind juni vertrokken de Vlaamse ministers Yves Leterme en Inge Vervotte naar het federaal parlement. Kris Peeters nam de leiding van de Vlaamse Regering over. Met Hilde Crevits en Steven Vanackere kreeg hij twee kersverse ministers in zijn ploeg. We horen al collega's mopperen dat de stoelendansen terug zijn. Dat een heleboel werk nu voor niets is geweest, en dat er wel weer een heleboel nieuwe taken op ons zullen afkomen. Maar klopt dat doembeeld wel?

Maarten De Gendt

Sinds 1981 hebben we ruim 20 ministers gehad die voor het einde van hun legislatuur vertrokken en vervangen werden. Daarbovenop kregen nog eens dertien ministers tijdens de rit een ander bevoegdheidspakket. Een groot deel daarvan staat op conto van de vorige legislatuur, onder de ministers-presidenten Dewael en Somers. Toen waren er maar liefst tien tussentijdse ministerwissels en minstens zes significante bevoegdheidsverschuivingen tussen ministers. Maar ook onder de regeringsleiders Geens en Van den Brande waren er al wel enkele ministers die van stoel wisselden of die hun termijn niet helemaal uitleden.

De minst populaire ministerpost sinds 1981 lijkt die van Huisvesting. Die is op 26 jaar maar liefst 11 keer in andere handen overgegaan. De meest stabiele ministerposten waren tot nu toe Financiën en Begroting en het minister-presidentschap: beide zijn sinds 1981 nog maar door zes verschillende politici bezet geweest. Ook op Landbouw hebben we nog maar zes ministers zien passeren, maar daar is de telling pas in 1995 begonnen, met de overheveling van die bevoegdheid naar het Vlaamse niveau.

Kabinetsleden blijven

Heeft dat nu nefaste gevolgen voor het beleid dat wij moeten uitvoeren? Moeten de collega's die een nieuwe minister krijgen, alle werk van de voorbije drie jaar overboord gooien en opnieuw beginnen? "Nee," stelt Christophe Pelgrims van het Instituut van de Overheid gerust, "een nieuwe minister van dezelfde politieke partij brengt meestal een paar eigen accenten aan in de beleidskeuzes, maar er volgt bijna nooit een radicale ommekeer. De meeste ambtenaren in de administratie zullen dan ook nauwelijks iets zien veranderen in hun werk."

Traditioneel wordt altijd gesteld dat ambtenaren zorgen voor de stabiliteit en de continuïteit van het beleid. "Maar enkele jaren geleden heb ik in een onderzoek aangetoond dat ook de kabinetten voor stabiliteit zorgen bij ministerwissels," verklaart Pelgrims. "Het beeld van de loyale kabinetsmedewerkers die bij het vertrek van hun minister mee verdwijnen, klopt niet. In de vorige legislatuur, onder de ministers-presidenten Dewael en

“

Onder de ministers-presidenten Dewael en Somers deden slechts drie ministers de hele rit uit. 76 procent van de kabinetsleden bleef wel in de Vlaamse Regering.”

Onderzoeker
Christophe Pelgrims

Somers, waren er maar liefst 10 tussentijdse ministerwissels, en slechts drie ministers reden de hele rit uit. Toch bleef 76 procent van de kabinetsleden wel in de Vlaamse Regering. Zij beschikken over de nodige kennis en ervaring op hun terrein, en zorgen daardoor net als de administratie voor continuïteit in het beleid.” Pelgrims verwacht dus geen grote beleidswijzigingen: “Kris Peeters draait al enkele jaren mee in de Vlaamse Regering, hij kent de beleidskeuzes dus al goed en hij heeft alvast te kennen gegeven dat hij het beleid van zijn voorganger blijft voortzetten. De twee andere ministers zijn redelijk nieuw. Dat betekent dat ze zich eerst een paar maanden goed moeten inwerken. Daarvoor baseren ze zich vooral op de dossiers en documentatie die de kabinetsleden hun bezorgen - kabinetsleden die veelal ook onder de vorige minister hebben gediend.”

Liever geen domino

“Vergeet ook niet dat de Vlaamse Regering als college fungeert. Alle beslissingen worden samen genomen. Dat betekent dat een minister die een andere beleidskeuze wil maken, eerst alle coalitiepartners moet kunnen overtuigen. Nu is het zo dat vele beslissingen van de regering gebaseerd zijn op compromissen: als minister doe je toegevingen aan de andere ministers op voorwaarde dat zij ook toegevingen doen aan jou. Als je dan één beslissing radicaal wilt wijzigen, dreigen andere beslissingen die mee in het compromis zaten, als domino's te vallen. Er zijn niet veel politici die dat willen riskeren”, geeft Pelgrims nog mee.

Wie denkt dat het vertrek van Leterme en Vervotte nefas is voor de Vlaamse overheid en voor de stabiliteit van het beleid, vergest zich, zo besluit Pelgrims. “Er zou wel

Zoek de drie verschillen

De Vlaamse Regering anno 2004. Bovenaan v.l.n.r. Kris Peeters, Bert Anciaux, Dirk Van Mechelen, Geert Bourgeois, Marino Keulen. Onderaan v.l.n.r. Kathleen Van Brempt, Frank Vandenbroucke, Yves Leterme, Fientje Moerman en Juge Vervotte.

De huidige Vlaamse Regering. Bovenaan v.l.n.r. Geert Bourgeois, Bert Anciaux, Marino Keulen en Hilde Crevits. Onderaan v.l.n.r. Dirk Van Mechelen, Fientje Moerman, Kris Peeters, Kathleen Van Brempt, Frank Vandenbroucke en Steven Vanackere.

een probleem kunnen ontstaan rond de legitimiteit van de regeringsleden. De verantwoordiging bij burgers over de 'stoelendansen' kan groot zijn. Zij weten echter niet dat achter die wisselende politici meestal dezelfde ervaren kabinetsmedewerkers en ambtenaren gestaag voortwerken aan een continu beleid.”

 www.vlaamse-regering.be
www.vlaanderen.be/regering

De nieuwe Vlaamse ministers:

- Kris Peeters: Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid
- Hilde Crevits: Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur
- Steven Vanackere: Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

EU-ambtenaar in trek bij Belgische vrouwen

'Gewone' mensen zijn voortaan niet meer welkom op een speciale datingsite voor eenzame EU- en NAVO-ambtenaren. 'Het liep de spuigaten uit', zei de oprichter van de site, een 50-jarige Italiaanse EU-medewerkster. 'Vooral vrouwen zagen hun kans schoon en wierpen zich schaamteloos voor de voeten van een rijke NAVO-medewerker of een ambassadeur.' Volgens haar aasden de Belgische 'schattenjagers' vooral op het hoge salaris van de hooggeplaatste eurocraten in Brussel. 'Ik voelde me een melkkoe', getuigde een van de gedupeerden in de pers. 'Het leek alsof alleen mijn creditcard telde.' De datingsite accepteert nu enkel nog mensen met een mailadres bij EU of NAVO.

Federale ambtenaren jaloers op Vlaamse collega's

Het personeelsmagazine Fedra polste de federale ambtenaren over welke vraag zij aan de nieuwe formateur zouden willen stellen. Opvallend was de massale oproep van ambtenaren uit Justitie om hun dienst sterker te maken. Voor de rest kwamen veel herkenbare besognes bovendrijven: het verschil tussen contractuelen en statutairen, de lange wachttijden na examens, gebrek aan e-mail en internettoegang, te weinig mogelijkheden tot telewerk En een beter loon zou ook altijd mogen, natuurlijk. 'Bij de Vlaamse overheid krijgen ze meer', zo klinkt het meer dan eens.

Geen 'ambtenarees' meer in Den Haag

Gemeenteambtenaren in Den Haag krijgen een modern woordenboek, dat komaf wil maken met ambtelijke woorden. Het woordenboek draagt alternatieven aan voor meer dan vijfhonderd ambtelijke termen. De ouderwetse woorden 'indien' en 'derhalve' moeten bijvoorbeeld vervangen worden door 'als' en 'daarom', wat een stuk vlatter klinkt.

De meest 'ergerlijke' termen worden in een tekstverwerkingsprogramma geïnstalleerd. Zodra een ambtenaar een ouderwets of moeilijk woord intikt, suggereert het tekstprogramma een eenvoudiger woord met dezelfde betekenis. Het woordenboek is gratis voor elke Haagse ambtenaar. Meer inspiratie voor minder ambtenarees op www.denhaag.nl/helderhaags

Chinese overheid opent jacht op te chique overheidsgebouwen

Overheidsgebouwen in aanbouw, of die na 2005 werden gebouwd, worden met argusogen onderzocht. Bedoeling van de Chinese overheid is om publieke gebouwen die te groot of te mooi zijn, of die te veel faciliteiten hebben, te veilen. Ministeriële gebouwen mogen de overheid maximaal 512 dollar per vierkante meter kosten. Tot nog toe zijn al twintig ambtenaren bestraft voor het overschrijden van die maximumgrens en het ontwikkelen van 'te uitbundige gebouwen'.

Chinese ambtenaren moeten maitresses laten staan

Werken voor de overheid is niet meer wat het geweest is in China: ambtenaren mogen daar geen maitresses meer hebben! Alle overheidsfunctionarissen die nog wel een vrouwje buiten de deur hebben, krijgen hun ontslag. Met deze regel wil de overheid 'de moraal binnen de organisatie verhogen'. En dat is blijkbaar nodig, want in China houden veel ambtenaren en zakenmensen er een maitresse op na. De 'tweede echtgenotes' zijn duur in onderhoud en daarom is de overheid bang dat ambtenaren gevoelig worden voor steekpenningen.

Eurocraten doen het zonder das

Europees commissaris Charlie McGreevy probeert energie te besparen door zijn ambtenaren tijdens de zomer geen stropdas te laten dragen. Met hun bovenste hemdsknoopjes open kunnen de ambtenaren een iets hogere kantoor temperatuur aan, en kan de airco dus een graadje hoger gezet worden, zo luidt de redenering. Het zou de CO₂-uitstoot van de Europese kantoorgebouwen met 10 procent kunnen verminderen. McGreevy haalde de mosterd in Japan, waar de regering al twee jaar experimenteert met dasloze zomers. En waar de oproep al massaal gevolgd wordt in de ministeries.

Begrotingsadviseur Bart Dewandeleer

"Nee zeggen als het niet kan, dat is mijn opdracht"

Begrotingsadviseur Bart Dewandeleer (26) bijt zich vast in een begroting, zoals een hond in een klui. "Op elk begrotingsvoorstel blok ik een paar dagen. Het is net of ik weer in de examens zit", lacht hij. Aan de onderhandelings tafel toont hij meteen de fouten of hiaten aan in de meeste complexe cijferconstructies. Hij waakt er mee over dat de Vlaamse overheid niet meer centen uitgeeft dan waar ze recht op heeft. Doorgaans zegt Bart 'nee', gelukkig zei hij 'ja' tegen 13.

Dirk Gryp

Profiel begrotingsadviseur

Niveau: A

Verdient: 1600 euro netto

Diploma: Master Handelsingenieur,
Master of Science in Economics

Een woensdagmorgen in juli. Ergens in de Brusselse Noordwijk begint over enkele minuten een begrotingsbespreking. De arena is een doodgewone vergaderzaal. Aan de lange tafel zitten vijftien personen. Twee kampen lijnrecht tegenover elkaar. Klaar voor de strijd. Aan de ene kant hebben de kabinet-medewerkers en ambtenaren van Werkgelegenheid plaatsgenomen. Met zijn zevenen komen ze hun begrotingsvoorstel verdedigen. Aan de andere kant zitten kabinetsleden en begrotingsspecialisten van Financiën en Begroting. Tot dat laatste kamp behoort Bart Dewandeleer. Zij moeten controleren of het beleid dat de collega's van Werk het komende jaar willen uitvoeren, binnen het budget blijft.

Sommigen bestuderen schijnbaar grondig de begrotingstabel die voor hen ligt. Meer om zichzelf een houding te geven, want de strategie ligt al lang vast. Klokslag 9 uur worden de wapens bovengehaald. Geen zwaarden, dolken of drietanden, maar rekenmachines. Niet zo dodelijk, maar uiterst geschikt voor de afrekening die straks volgt.

Jaarlijkse hoogmis

Al zijn de begrotingen van de Vlaamse overheid heel gezond, toch moet iedereen scherp op de kleintjes letten. Bart houdt een oogje in het zeil voor de beleidsectoren waarvoor hij verantwoordelijk is: Werkgelegenheid, Sociale Economie, Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed, Toerisme, Financiën en Begroting. In twee weken tijd heeft hij acht technische begrotingsonderhandelingen, ook technische bilaterales genoemd. Op die jaarlijkse hoogmis van getallen beleef hij zijn gloriemomenten.

"Het voelt net of ik weer in de examentijd zit", lacht Bart. "In juni sturen de departementen mij namens hun bevoegde minister hun begrotingsvoorstellen door. Daar blok ik dan een paar dagen op. Het is fysiek en mentaal een slopende periode. Dagen van tien uur werken zijn geen uitzondering."

Schijnbewegingen

Het budgettaire keurslijf dat voor de meesten zo knelt, zit bij Bart als een maatpak. "Voor ons is die strakke regeling een uitdaging. Maar zo hebben onze collega's uit de departementen het niet begrepen. Ze proberen al eens om ons op het verkeerde been te zetten. Bij een begrotingstabel steekt ook een tekst met toelichting waarin ze hun geplande uitgaven verantwoorden. Maar

soms blijven ze vaag of gooien ze alles op een hoop."

Bovendien zijn de begrotingsvoorstellen door de federale verkiezingen pas laat op zijn bureau beland dit jaar. Dat vergt zelfs veel van een rekenwonder zoals Bart. Bovendien moet hij nauwkeurig en kritisch blijven. "Sommige zaken pluist ik helemaal uit, over andere ga ik vlugger. Ik zoek wel altijd uit hoeveel geld voor een initiatief in het verleden is uitgetrokken en houd in het oog of gemaakte budgettaire afspraken zijn nagekomen."

Bart zoekt ook naar dubieuze cijferopstellingen en financiële schijnbewegingen. Die ontdekt hij heel snel. "Mijn ogen worden ook bijna automatisch getrokken naar fouten in cijfers of naar zaken die niet kloppen."

Als ze bijvoorbeeld subsidies willen geven, gespreid over verschillende jaren, dan is het niet logisch dat ze een bepaald jaar veel meer willen betalen dan in de andere jaren. Ik stel dan een meer evenwichtig betalingschema voor."

De departementen nemen als uitgangspunt voor hun begrotingsvoorstel de klemtonen die hun bevoegde minister in zijn beleid wil leggen. "Maar politieke uitspraken kun je soms op verschillende manieren interpreteren. Daar kun je lang over discussiëren bij de onderhandelingen. Knopen die we

niet kunnen ontwarren op de technische bilaterale worden sowieso doorgeslakt op de politieke bilaterale, die erop volgt."

Stukje theater

"De begroting technisch in orde maken, dat is onze job. Over de inhoud hebben we niets te zeggen. Toch interesseert het verhaal achter de cijfers mij. Van nature leef ik mee met mensen die in de verdrukking komen of die onvoldoende kansen hebben gehad. 10 miljoen euro die je uittrekt om werklozen aan een job te helpen, is niet hetzelfde voor mij als 10 miljoen euro die je bijvoorbeeld uitgeeft voor roefilters", bekent Bart.

"Maar hoe groot mijn inlevingsvermogen ook is, als begrotingsadviseur moet ik afstand houden. Als al hun trucs zijn uitgeput, proberen de departementen al eens om ons gevoel te werken. Sommigen voeren een heus stukje theater op. Wil iemand extra geld voor schoolgebouwen, of gaan we de energiezuinigste gebouwen van West-Europa bouwen? Fijn, maar dan wel binnen het budget. Ik bekijk het totale plaatje. Sommigen zien geen kwaad in investeringen voor informatica. Ik ook niet, maar als je daar geld wilt voor uittrekken, moet je op een andere post besparen. Dat is de afspraak. Op dat criterium ben ik vrij voorspelbaar en stopt voor mij de discussie", zegt Bart met een brede grijns.

07:50 Begrotingsadviseur Bart Dewandeleer begint zijn dag met het nakijken van het begrotingsvoorstel dat het kabinet van de minister van Werk hem vannacht heeft doorgestuurd. Straks beginnen de onderhandelingen met de collega's van Werk.

08:05 Bart overlegt nog snel met Katja, begrotingsadviseur op het kabinet van Financiën en Begroting, over onduidelijke punten in het begrotingsvoorstel. Tijdens de onderhandelingen zullen zij straks in hetzelfde kamp zitten om de voorstellen te controleren.

08:30 Bart en zijn baas Tom begeven zich bewapend met dossiers en rekenmachines naar de vergadering.

Slecht imago

"Als ik een voorgenomen uitgave afkeur, doe ik mijn collega's aan de andere kant van de tafel pijn. Dat is evenwel mijn taak: nee zeggen als het niet kan", zegt Bart beslist.

Begrotingsadviseurs hebben hun imago niet mee. In de wandelgangen hoeft je niet ver te lopen om smalende commentaren op te vangen. "Schaf die bilaterale gewoon af, ze schieten daar toch alles af."

Bart is zich daarvan bewust. "Ik ga vooraf niet alle voorstellen zomaar torpederen. Een onderhandeling is geen losstaande gebeurtenis, het is een proces. Op die ene dag ben ik misschien een strenge scheidsrechter, maar de rest van het jaar ben ik een adviseur. Ik help mijn collega's bij het opstellen van hun begrotingen. Dat schept een band. Bovendien worden de begrotingen steeds beter. Daar doe ik ook mijn voordeel mee. Dan verlopen de onderhandelingen de volgende keer misschien vlotter", maakt Bart zich sterk.

De eerste keer

Een begrotingsonderhandeling is niet voor doertjes. "Ik herinner mij nog goed mijn eerste keer", zegt Bart. "Ik durfde amper mijn mond open te doen. Ik zou door de vloer gezakt zijn als iemand me iets zou hebben gevraagd. Ik voelde mij niet op mijn gemak

tussen die ervaren rotten aan de onderhandelingsstafel. Maar ik heb veel lef bijgekweekt. Ik laat niet meer over me heen lopen."

Elk voorstel dat de tegenpartij lanceert, kan Bart razend snel becijferen. Alsof het om een rekeningetje van de kruidenier gaat. Zijn tussenkomsten zijn meestal beknopt, klaar en helder. Schijnbaar terloops laat hij met een pokerface vallen dat een agentschap een overschot van 12 miljoen euro heeft op de begroting. "Het is belangrijk dat ik die informatie expliciet overbreng aan iedereen die rond de tafel zit. Zo weet iedereen dat als ze een volgende keer meer geld vragen, ze het overschot moeten gebruiken. Aan de onderhandelingsstafel eis ik duidelijkheid. Ik moet concrete cijfers hebben, geen theoretische beschouwingen. Soms vraag ik om bepaalde kostenposten uit te splitsen, zodat we een beter inzicht in de uitgaven hebben."

Harde woorden

Zijn grondige voorbereidingen werpen hun vruchten af tijdens zo'n onderhandeling. De bedragen van complexe tabellen kan hij bijvoorbeeld zomaar uit het hoofd opzeggen. "Zo toon ik dat ik weet waarover ik praat. Dat levert succes op. Op die manier kan ik de discussie ook kort houden", zegt hij trots. Maar zo beschaafd gaat het er niet altijd aan toe. "Als het over geld gaat, is het niet ongevoel dat je scherp onderhandelt. Er vallen

al eens harde woorden en sommigen vechten vetes uit, ja. Het zou niet de eerste keer zijn dat een delegatie opstapt tijdens de besprekingen. Ik probeer altijd hoffelijk te blijven. Als je weet dat je enkele keren per jaar flink met je collega's in de clinch moet, moet je elkaar na afloop de hand kunnen schudden en samen een glas drinken", benadrukt Bart.

Ruime blik

Bart liet een lucratieve job als financieel analist bij IBM staan om bij de Vlaamse overheid te komen werken. "Ik heb er geen seconde spijt van. Als financieel analist stond ik een beetje aan de zijlijn. Wat ik nu doe, is maatschappelijk veel relevanter. De politieke context maakt het bovendien heel boeiend. Om mijn taken degelijk te kunnen uitvoeren, volg ik de belangrijkste ontwikkelingen in mijn beleidsectoren via pers, literatuur en parlementaire stukken. Mijn blik is veel ruimer geworden."

Die ruime blik wil Bart behouden. Daarom spendeert hij zijn schaarse vrije tijd zo zinvol mogelijk. "Ik doe aan vrijwilligerswerk. Zingen, dat is mijn expressie. En ik maak ook veel tijd vrij om te sporten. Daar krijg ik energie van."

11:00 De onderhandelingen tussen het 'kamp' kabinetsleden en begrotingsspecialisten van Financiën en Begroting (links) en het 'kamp' kabinetsleden en ambtenaren van Werk zijn halfweg. Samen met de andere begrotingsspecialisten waakt Bart erover dat zijn collega's niet meer geld uitgeven dan ze ter beschikking hebben.

13:15 Teverden over het vlotte verloop van de onderhandelingen kaart Bart met zijn collega's nog na tijdens de lunch.

14:00 Bart begint te schrijven aan het verslag. Hij werkt daar aan door tot vanavond 20 uur. Uiteindelijk bereiken de twee partijen nog een akkoord over enkele heikele punten.

Mag u een hoofddoek dragen op het werk?

Petra Goovaerts

De reacties van voor- en tegenstanders in het hoofddoekendebat in volle verkiezingstijd liggen nog vers in het geheugen. De beslissing van het Antwerpse stadsbestuur om 'uiterlijke symbolen van levensbeschouwelijke, religieuze, politieke of andere overtuiging' te verbieden voor stadspersoneel dat in contact komt met klanten, bracht heel wat discussie teweeg.

Bij de Vlaamse overheid is het aan de leidinggevenden om te bepalen of een hoofddoek kan of niet op het werk. Een rondvraag leert dat het weinig of niet voorkomt dat er geen overeenstemming wordt bereikt tussen leidinggevende en hun medewerkers. Maar heel af en toe kan een moslimvrouw zich niet vinden in de beslissing van haar werkgever. "Het is een zichtbaar fenomeen, maar zeker geen prioritair probleem", aldus Emancipatieambtenaar Ingrid Pelsers.

Zij is een groot voorstander van overleg: "Net zoals in het onderwijs, waar elke school afzonderlijk bepaalt of leerlingen met een hoofddoek op de schoolbanken mogen zitten, moeten er in samenspraak met de betrokkene duidelijke afspraken gemaakt worden naargelang van de situatie. Onze ervaring leert dat samen zitten en bespreken waarom het wel of niet kan, dikwijls tot een oplossing leidt. Leren uit die ervaringen is volgens ons veel waardevoller dan een algemeen richtlijn zoals: aan het loket kan het

niet, achter de schermen wel. Bij dat overleg hangt veel af van wat men verstaat onder 'neutraliteit': betekent neutraal zijn in je job dat je ook uiterlijk neutraal verschijnt voor klanten, of hoeft dat niet?"

VDAB-hoofddoek voor cursisten

De VDAB hanteert voor zijn personeel het principe van 'inclusieve neutraliteit'. Een hoofddoek dragen hoeft geen hinderpaal te zijn voor een neutrale en objectieve dienstverlening. "Bekwame collega's met of zonder hoofddoek zijn bij ons welkom", luidt het. Sinds 2006 heeft de VDAB ook een speciale hoofddoek toegevoegd aan het aanbod van werkkledij voor werkzoekenden die bij hen een cursus volgen. "Voor sommige technische opleidingen of horecacursussen moeten we ons houden aan voorschriften voor hygiëne en veiligheid", aldus communicatie-experte Agnes Hendrickx. "Het

zou het makkelijkste zijn om hoofddoeken te verbieden, maar dan komen sommige moslimvrouwen niet aan de bak. Zij kunnen nu een hoofddoek dragen die beantwoordt aan alle vereisten, ook de religieuze."

Veiligheid gaat voor

Ook andere entiteiten laten bij het innemen van een standpunt praktische of veiligheidsvoorschriften voorgaan op principiële argumenten voor of tegen. Bij De lijn kan een hoofddoek niet voor iemand die een uniform draagt - vaak zijn dat ook de medewerkers die de meest zichtbare functies uitoefenen.

In het OPZ Rekem draagt men geen hoofddoek omwille van de veiligheid. "Die beslissing past in de hele reeks maatregelen om op een veilige manier met onze psychiatrische patiënten om te gaan", aldus communicatieverantwoordelijke Anja Parthoens.

Hoe schrijven we de combinatie van het element ex- en de woordgroep eerste minister?

De correcte schrijfwijze is: **ex-eersteminister**. Als we van een woordgroep zoals eerste minister en een ander woord een samenstelling maken, schrijven we alle delen aan elkaar: *eersteministerportefeuille, openhaardhout, hardeschijfcapaciteit*. De woordgroep kan ook achteraan in de samenstelling staan: *nepopenhaard, netwerkhardeschijf*.

Na het element ex- (in de betekenis van 'gewezen') moet er altijd een streepje staan. De rest schrijven we aan: *ex-eersteminister*. Andere bijzondere voorbepalingen die altijd een streepje krijgen zijn bijvoorbeeld *substituut-, adjunct-, niet- en oud-* (in de betekenis van 'voormalig'). Voorbeelden: *oud-leidendambtenaar, adjunct-technischebeambte, interim-algemeensecretaris*.

 Tip Abonneer u op het e-mailmagazine Taallink van de Taaltelefoon via www.taaltelefoon.be. U krijgt dan elke week het antwoord op een taalvraag in uw mailbox. U kunt met al uw taalvragen terecht bij de Taaltelefoon op het nummer 078 15 20 25.

Waar eet ... Kris Peeters, Vlaams minister-president

- **Waar eet u op een doordeweekse werkdag?** 's Ochtends ontbijt ik thuis en 's middags eet ik op mijn kabinet samen met bezoekers of met mijn kabinetschef. 's Avonds volgt thuis na tien nog een lichte maaltijd.
- **Wat is uw favoriete broodje?** Ofwel een broodje smos, ofwel eenje met kaas.
- **Met welk restaurant verrast u buitenlandse gasten het liefst?** Dat is natuurlijk afhankelijk van de gasten, maar ik vind Pastorale in Reet zeker een aanrader. De keukens is verfijnd en het interieur en de omgeving heel aangenaam. Bij mooi weer kun je tafelen in de prachtige tuin.
- **Waar gaat u uit eten met uw gezin?** We kiezen graag voor 't Ebdiep in Sint-Amands, dat heel mooi gelegen is aan de bocht van de Schelde, misschien wel het mooiste plekje aan de rivier. Ook Kaai in Boom is zo'n topper qua ligging. Vanaf het terras van dat modern ingerichte restaurant kun je genieten van het uitzicht op de Rupel. Bij Brasserie Jo in Puurs was we geregeld langs voor een lekkere hap tegen een redelijke prijs.
- **Waar eet u als u iets te vieren hebt?** Liefst thuis. Ik ben vaak afwezig en een barbecue met familie of vrienden is dan des te aangenamer.
- **Waar eet u als u uw medewerkers wilt trakteren?** Als het iets mag kosten, dan is Belga Queen een ideaal adres. Maar ook in de buurt van mijn kabinet op het Martelarenplein in Brussel zijn gezellige restaurants te vinden.
- **Een geheim adresje?** Le Zoute Zoen in Antwerpen. Het interieur is bijzonder warm ingericht en in de keuken staat de vrouwelijke chef-kok Viviane Verheyen achter de kookpoort.
- **Wat is uw favoriete gerecht?** Ik ben afkomstig uit Ruisbroek, een gemeente waar je vroeger over de aspergebomen struikelde. De befaamde 'Asperges de Calfort' waren tot in het buitenland bekend. Wellicht daarom ben ik nu nog steeds een echte aspergeliefhebber.
- **Als u zelf aan het fornuis staat, wat maakt u dan klaar?** Ik kan me behelpen in de keuken, maar meer ook niet. Spiegeleieren en spaghetti bereiden lukt nog net.

- **Pastorale**
Laarstraat 22, 2840 Rumst-Reet, tel. 03 844 65 26
www.pastorale.be
- **'t Ebdiep**
Emilie Verhaerenstraat 14a, 2890 Sint-Amands
tel. 052 34 14 16
www.ebdiep.be
- **Kaai grand café**
Kaai 40, 2850 Boom, tel. 03 843 33 12
www.kaai.be
- **Brasserie Jo**
Pullaar 222, 2870 Ruisbroek-Puurs, tel. 03 866 21 07
www.brasseriejo.be
- **Belga Queen**
Wolvengracht 32, 1000 Brussel, tel. 02 217 21 87
www.belgaqueen.be
- **Le Zoute Zoen**
Zirkstraat 15/17, 2000 Antwerpen, tel. 03 226 92 20
sites.resto.com/lezoutezoen

Zo kookt ...

Ben Van den Brande is diensthoofd informatica en systeembeheer bij de OVAM. Als vader van drie kinderen heeft hij niet zoveel vrije tijd, de kleine gaatjes in zijn agenda vult hij met bridget en koken.

"In de week koken we niet veel zelf. Tijdens het weekend zwaai ik de scepter in de keuken en probeer ik met verse ingrediënten klassieke Vlaamse recepten net dat tikkeltje extra te geven. Mijn vrouw en ik eten heel graag witloof. Die groente komt bij ons dan ook regelmatig op tafel. Voor onze kinderen is klassiek gestoofd witloof telkens weer een bittere pil. Witloof met gember lusten ze wel."

Dit hebt u nodig:

1 kg witloof • boter • citroensap • 20 à 30 gram gember op siroop • (gekonfijte gember op siroop, verkrijgbaar in de betere supermarkt) • 100 ml kippenfond of kalfsfond • zout en peper

Gestoofd witloof met gember

Zo gaat u te werk:

Maak het witloof schoon en snijd het in julienne van 1 cm breed. Hak de gemberbolletjes zeer fijn en voeg er een ruime eetlepel van de siroop aan toe.

Smelt de boter in de pan en laat het witloof 3 à 4 minuten zweten op een zacht vuurtje. Opgelet: het witloof mag niet kleuren. Voeg peper en zout toe naar smaak. Doe er daarna ook een paar druppels citroensap bij.

Voeg de gember en de gembersiroop toe aan het witloof en meng alles zeer goed. Voeg vervolgens de fond toe en breng aan de kook. Laat het witloof zeker 15 minuten onder regelmatig roeren smeltend zacht - dus niet beetgaar - worden. "Gekookte aardappelen en iets wat sterk smaakt zoals hazenrug, passen hier perfect bij. Maar gegrild rundvlees is ook heerlijk", aldus Ben. Smakelijk, ook voor de kleinsten!

Hebt u zelf een superlekker recept waarvan u uw collega's wilt laten meegenieten? Bezorg het dan aan de redactie, samen met een foto van uzelf achter het fornuis! Vertel ons waar u het recept vandaan hebt, waarom u het zo lekker vindt en wanneer u het klaarmaakt.

7 tips

Hoe houdt u zo lang mogelijk dat vakantiegevoel?

- 1. Acclimatiseer.** Kom niet rechtstreeks van het vliegtuig naar het werk, maar las een overgangsperiode in. Zo kunt u rustig afkicken van de uitgebreide middagsiësta, de happy hours en het bermudagevoel.
- 2. Neem nog af en toe een snip-perdag.** Zo went u langzaam aan de werksfeer en verstoort u het vakantiehart niet te bruusk.
- 3. Zet uw mooiste vakantiefoto's op uw bureau, of op het bureaublad van uw pc.** Zo kunt u nagenieten op de moeilijke momenten.
- 4. Fiets naar het werk of maak een wandelingetje tijdens uw lunchpauze,** zodat u aan het buitengevoel krijgt. Zonlicht en energie scheppen positieve gevoelens.
- 5. Vraag in het personeelsrestaurant naar de lokale streeksspecialiteiten en bedien u aan het buffet alsof het à volonté is.** Betaal aan de kassa desnoods met reischekques.
- 6. Neem gedurende het hele werkjaar kortere vakanties in plaats van één lange.** Zo hebt u het gevoel dat u meer vakantiedagen hebt dan u er in werkelijkheid krijgt.
- 7. Geniet ervan, gedurende de tien minuten dat u de schijn kunt ophouden.** Want wees eerlijk: werk is werk!

Het bureau van ...

Steve Cox (29), boswachter bij het Agentschap voor Natuur en Bos in het Nationaal Park Hoge Kempen in Limburg

Diploma's van zijn vader en grootvader aan de muur, een spekteenakel die het 's winters behaaglijk warm maakt en een weids uitzicht op het Nationaal Park Hoge Kempen. De eerste blik op het bureau van Steve Cox vertelt meteen een heel verhaal. Steve woont en werkt in het huis waar hij als kind is opgegroeid, de voormalige ambtswooning van zijn vader die ook boswachter is, net als zijn grootvader destijds. "Ik heb altijd al geweten dat ik dit wilde doen. Om zeker te zijn van een job, heb ik eerst een ander diploma behaald (graduaat scheikunde), maar dat bleek achteraf niet nodig. Meteen na mijn studie kon ik mijn droom waarmaken." Het werkgebied van Steve is Maasmechelen. Hij beheert er een stuk natuur van 1000 hectare. "Ik woon hier nu met mijn gezin midden in een natuurgebied van zo'n 6000 hectare groot. Vanaf mijn bureau kijk ik uit op de uitgestrekte Kempense bossen."

Ook op de werkplek van een boswachter neemt de computer een belangrijke plaats in. "We hebben een veelzijdige job die ook heel wat administratief werk vraagt. Meestal werk ik 's ochtends twee tot drie uur aan mijn bureau om adviezen te schrijven, de administratie voor het werk van de bosbeheerders te verzorgen, inventarissen op te maken en e-mails te beantwoorden." Dat Steve heel wat papierwerk doet, blijkt ook uit de goedgevulde kasten in zijn bureau. "Mensen schrikken wel eens van de hoeveelheid pa-

pieren die we verzamelen. Bosplannen, beheerplannen, kapmachtingdossiers, pv's, dienstnota's, omzendbrieven, wetgeving, milieuverslagen, werkboeken per bosperceel ..., het is een hele boterham."

Boswachters werken uiteraard ook veel buiten. Steve hoeft zijn botines maar aan te trekken en hij kan meteen op pad, vanuit zijn tuin de natuur in. Ongeveer twee dagen per week neemt hij het beheer van het bos voor zijn rekening. Hij duidt dan bijvoorbeeld aan welke bomen gekapt mogen worden, bekijkt welke beheerplannen zich opdringen en begeleidt de bosarbeiders bij hun werk.

En het cliché van de boswachter die met het geweer om de schouder jagers en stropers op heterdaad betrapt? "Ik ben bijna 24 uur op 24 bereikbaar en het gebeurt inderdaad wel eens dat ik in het holst van de nacht het bos in trek als er stropers gesignaleerd zijn. Die nachtelijke uitstapjes zijn meestal wel gepland."

Ontdek het werkgebied van Steve op www.nationaalpark.be, de site van het Nationaal Park Hoge Kempen.

Prijkt er op uw bureau een schattige foto, een bizar kunstwerk of een ander mooi aandenken? Een antieke affiche, een gouden beker of een mooie plant? Wat maakt uw bureau uniek? Laat het ons weten via dertien@vlaanderen.be

Wilt u een collega uitzwaaien? Gaat een van uw collega's voor u tot het uiterste? Of wilt u iemand om een andere reden bedanken voor zijn uitstekende collegialiteit? Dan is dit uw kans. Laat uw collega weten waarom hij zoveel voor u betekent! Dat doen alvast de volgende collega's:

De LNE-collega's op de derde verdieping van het Ferrarisgebouw in Brussel

zetten hun collega

Danny Eekelaers

in de bloemetjes

"Danny is op onze verdieping de entertainer bij uitstek. Hij bedenkt leuke activiteiten en zorgt er zo voor dat de collega's het uitstekend met elkaar kunnen vinden. En dat komt het werk natuurlijk ten goede. Danny heeft ons zo ver gekregen dat we elke donderdag voetballen met een groepje collega's en hij organiseert - in zijn vrije tijd - geregeld activiteiten zoals een quiz of een comedy night. Geen inspanning is hem teveel! Danny is een gepassioneerde supporter van voetbalclub SK Lierse. Ook nu, met de degradatie naar tweede klasse, zal hij elke match supporteren voor zijn ploeg. We geven deze bezige bij en supercollega een grote ruiker bloemen, als blijk van onze waardering. Bedankt Danny!"

Yves Verhaegen

is groenarbeider bij het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in Groenedaal. Hij geeft een bloemetje aan zijn collega's

Adinda De Bruyn, Jikke Janssens en Johan Moysons

"Adinda, Jikke en Johan zijn drie startbanen die nog niet lang bij het INBO werken, maar ze zijn nu al onmisbaar. Voor ze bij ons aan de slag gingen, heb ik me wel eens afgevraagd of het werk in het bos en de velden fysiek niet te zwaar zou zijn voor de twee meisjes, maar ik heb me dus vergist! Ze hebben zich goed aangepast en leveren prima werk. Adinda, Jikke en Johan: mijn excuses als ik in het begin mijn twijfels had! Eentje springt er een beetje bovenuit: Adinda. Ze verdient echt een bloemetje! Adinda helpt de collega's goed, werkt zelfstandig, neemt verantwoordelijkheid en heeft veel inzicht in het werk. Het is prachtig om te zien hoe ze iedereen kan opfleuren. Doe zo voort!"

CADEAU

Stuur een mooi boeket naar uw collega!

Wilt u een collega in de bloemetjes zetten? Stuur dan uw nominatie met een paar woordjes uitleg en een leuke foto van uw collega naar dertien@vlaanderen.be. Ook als u nog geen foto hebt, mag u ons de tip al doorspelen.

Wij zorgen ervoor dat uw collega ook letterlijk in de bloemetjes wordt gezet met een mooie ruiker!

De collega's van de groep Waterbeheer van het Waterbouwkundig Laboratorium in Borgerhout

zetten hun gepensioneerd collega

Julien Baute

in de bloemetjes

"Julien heeft jaren gewerkt voor het hydrologische meetnet, onder andere in Borgerhout. Tijdens die jaren in Borgerhout heeft hij zich ontpopt tot een geboren gids voor de vele bezoekersgroepen die het labo ontvangt. Zijn sappige Gentse vertelstijl, in combinatie met zijn jarenlange ervaring, boeit en amuseert. Julien is intussen al enkele jaren met pensioen, maar hij komt nog regelmatig naar het labo om er groepen rond te leiden. Op die manier neemt hij veel werk uit handen van de collega's die anders die rondleidingen verzorgen. Bovendien is het altijd plezierig om Julien te ontmoeten: verwacht je aan een korte anekdote, een herinnering uit 'zijn tijd in Bolivië' of een van zijn legendarische uitspraken ('Het leven is gelijk ne neus, ge moet eruit halen wat erin zit'). Bedankt Julien!"

Op cultureel gebied begint het nieuwe seizoen vanaf september. Op deze pagina's vindt u een selectie uit de vele activiteiten die georganiseerd of ondersteund worden door de Vlaamse overheid. Voor een uitgebreidere kalender kunt u altijd terecht op de adressen en links die u vindt op pagina 42.

DOORLOPEND

Evenement: 'Festival van Vlaanderen', 50ste editie, honderden artiesten bewandelen samen met het publiek alle wegen naar muziek in Gent en op verschillende plaatsen in Oost-Vlaanderen van 15/9 tot 7/10 (info: www.festival.be/gent)

Muziek: 'Zondagochtendconcerten', elke zondagochtend serveert het Paleis voor Schone Kunsten een muzikaal feestje voor de hele familie: op 30/9 uitzonderlijk concert voor de 10de verjaardag in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel, ook op 7, 14 en 21/10

Rondleiding: 'Van Horta tot Horta' in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 2/9 tot 29/6/08

Tentoonstelling: 'In het prentenkabinet: het atelier van Roel D'Haese' in KMSKA, Antwerpen van 7/9 tot 9/12 *** **'Van aardbe tot perzik'** in het kader van het erfgoedproject Rodekool met de tentoonstelling in Stedelijk Museum Aarschot van 8/9 tot 14/10 (info: www.rodekool.be) *** **'Herkenrode in Limburg: zwart op wit'** in abdijsite, Herkenrode van 9 tot 23/9 (info: www.herkenrode.be) *** **'Van uien tot**

andere alliumsoorten' in het kader van het erfgoedproject Rodekool met appeltjes in Nationaal Groentemuseum, Sint-Katelijne-Waver van 14/9 tot 29/10 *** **'Black-Out'**, de Antwerpse kunstenaar Charif Benhelima stelt zijn meest recente foto's voor in De Brakke Grond, Amsterdam van 15/9 tot en met 14/10 *** **'Top Secret'** treedt in de voetsporen van de meest vernuftige agenten in Technopolis, Mechelen vanaf 20/9 *** **'De wereld rond in 16e en 17e eeuw'** in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 1/10 tot 3/2/08 *** **Edouardo Chillida en André Verroken** stellen beeldhouwwerk,

'Het Schots Weekend' (op 7, 8 en 9/9 in Alden Biesen). Foto: Magda Bellen

grafiek en meubelcreaties ten toon in de Waterburch van Alden Biesen, Bilzen van 7/10 tot 9/12 *** **'Rijksmuseum aan de Scheide'** in KMSKA, Antwerpen van 9/10 tot 31/12 *** **Felix 'Uit de eerste hand'** in Museum Felix De Boeck, Drogenbos tot 21/10 *** **Paul Mc Carthy i.s.m. Galerij Hauser & Wirth London** in Middelheimmuseum, Antwerpen tot 28/10 *** **'Met zonnige groeten'**, interactieve tijdelijke tentoonstelling over de zon en zonne-energie in De Vroente, Kalmthout tot 4/11 *** **'Allemaal Ridders'** in Kasteel van Gaasbeek tot 4/11 *** **'MuHKA te gast'** in KMSKA, Antwerpen tot 18/11 *** **'The void / de leegte'**, architectuurtentoonstelling in Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 10/10 tot 30/11.

SEPTEMBER

Evenement: 'KlaraFestival' in KVS en Paleis voor Schone Kunsten, Brussel van 1 tot en met 14/9 *** **'Het Schots weekend'**, beleef in 2 dagen alle ingrediënten van de Highlands in Alden Biesen, Bilzen op 7, 8 en 9/9 (info: www.scottish-weekend.be) *** **18de 'Sportdag voor ambtenaren'**

Expo 'The Void / De leegte' (van 10/10 tot 30/11 in PSK, Brussel). Manuel & Francisco Aires Mateus, Casa em Alenquer, Portugal, 1999-2002. © DMF-Fotografia

op de VUB-campus Etterbeek op 20/9 (info: www.blosa.be) *** **'Feest 25 jaar Vooruit'**, op 22/9 om 20u. een spetterend feest met vuurwerkspektakel om 24u. *** **'Opening Night'**, in het kader van Nuit Blanche, het jaarlijkse feestje voor nachtraven in Brussel in de Beursschouwburg op 29/9 vanaf 20.30 u. *** **'Ode aan de Zenne'**, seizoensopening 2007-2008, een project van Het Beschrijft in Passa Porta, Brussel op 23/9 om 15 u.

Muziek: Gratis openluchtconcert door de Filharmonie op het Sint-Jansplein, Antwerpen op 2/9 om 19 u. *** **Concertreizen 'Rewind'**, Belgische artiesten brengen integraal hun klassieker: **'The Scabs play Royalty in Exile'** op 7/9 om 20 u. en

5x2 kaartjes voor Fado de Coimbra in BOZAR

Ter gelegenheid van het Portugalse voorzitterschap van de Europese Unie organiseert het Paleis voor Schone Kunsten deze herfst een festival met tentoonstellingen, concerten, dansvoorstellingen, films, en activiteiten voor kinderen in het teken van Portugal. Op het muzikale front start het festival met de groep Coimbra. Drie muzikanten brengen met hun bewerkingen van traditionele songs de fado van Coimbra opnieuw tot leven.

Voor dit concert op vrijdag 12 oktober om 20 uur geeft BOZAR MUSIC 5 duokaartjes weg. Stuur uiterlijk op maandag 1 oktober een e-mail met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit en met als onderwerp 'BOZAR' naar dertien@vlaanderen.be. Vijf winnaars worden uitgeloot en kunnen de avond zelf aan de vip-entperschok hun kaartjes afhalen.

www.bozabar.be en 02 507 84 44

9x2 kaartjes voor het Jazz Hoeilaart Festival + 5 Jazz Hoeilaart cd-pakketten

Het driedaagse Jazz Hoeilaart Festival gaat dit jaar voor de 29ste keer op zoek naar jonge verdienstelijke jazzmuzikanten uit binnen- en buitenland.

U kunt elke festivalavond kennismaken met twee jonge groepen die deelnemen aan de Jazz Hoeilaart Intern! Contest. Na die nieuwkomers is het de beurt aan de gevestigde waarden. Op donderdag 27 september speelt Philip Catherine met trio, op vrijdag 28 september het Bert Joris Quartet en op zaterdag 29 september sluit The Duet, de winnaar van de wedstrijd van vorig jaar, het festival af.

We geven voor elke festivalavond 3 keer 2 vrijkaarten weg onder de 13-lezers die uiterlijk op donderdag 20 september mailen naar dertien@vlaanderen.be. Vermeld duidelijk uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit in uw mail met als onderwerp 'Jazz Hoeilaart'. Laat ons ook weten of u op 27, 28 of 29/9 wilt gaan. Wil u kans maken op een van de 5 cd-pakketten van Jazz Hoeilaart? Mail dan naar het hetzelfde adres en tegen dezelfde datum, met vermelding van 'cd Jazz Hoeilaart'.

www.jazzhoeilaart.be

20% korting voor KlaraFestival

Vlaamse ambtenaren krijgen een korting van 20% bij de aankoop van kaartjes voor alle concerten in het Paleis voor Schone Kunsten en voor alle 20 u-concerten in de KVS. Om die korting voor 2 personen te krijgen, moet u telefonisch op 070 77 00 00 of ter plaatse in het besprekingsbureau van BOZAR reserveren. Vermeld als reservatiecode 'promo Vlaamse ambtenaren'.

143
keer gratis
cultuur!

'Gorki plays Gorki' op 14/9 om 20 u. in AB, Brussel *** **Bart Defoort 'Jazzhood' + E. Cisi** op diverse locaties op 13, 14, 15, 27, 28 en 29/9 (info: www.jazzlabseries.be/concerten) *** **'Piccadilly'**, film met live muziek, door het Brussels Jazz Orchestra in deSingel, Antwerpen op 19/9 om 20 u. *** **'Festival Free Music XXXIV'**, 3 dagen muziek van overal ter wereld in de Rode Zaal van deSingel, Antwerpen op 21, 22 en 23/9 om 20 u. *** **'Monteverdi's Vespro della Beata Vergine'** door Collegium Vocale Gent & Ricercar Consort in Bijloke, Gent op 21/9 om 20 u. *** **'Pianoconcerten van Brahms en Sibelius'** door Leif Ove Andsnes met deFilharmonie in

Stadsschouwburg, Leuven op 24/9 om 20.30 u. in Bijloke, Gent op 27/9 om 20 u. en in Koningin Elisabethzaal, Antwerpen op 28/9 om 20 u.

Opera: 'La Damnation de Faust van Hector Berlioz' door de Vlaamse Opera in Gent op 7 (20 u.), 9 (15 u.), 11 (20 u.) en 13/9 (20 u.) en in Koningin Elisabethzaal, Antwerpen op 16 en 18/9 om 20 u. *** **'De Nibelungen'**, concert met filmvoorstelling door de Vlaamse Opera in deSingel, Antwerpen op 29/9 om 20 u. (info en reservatie: Vlaamse Opera)

Theater: 'Het theaterfestival van Nederland en Vlaanderen is... thuis!' in De Brakke Grond, Amsterdam van 1 tot en met 8/9 * **'Mefisto for ever'** door Het Toneelhuis in Bourslaschouwburg, Antwerpen op 6, 7, 8, 12, 13, 14 en 15/9 om 20 u. *** **'Abigail's Party'**, bijtende komedie in seventies-stijl door Tristero i.s.m. het Kaaitheater in Kaaitheater, Brussel op 19, 20, 21, 22, 26, 27 en 28/9 om 20.30 u. *** **'Oom Toon. Waar gebeurd'** in KVS, Brussel op 21, 22, 25, 26 en 27/9 om 20 u., op 23/9 om 15 u. *** **'Alias de Wanprater'** door Bronks (vanaf 9 jaar) in De Kriekelaar, Gallaitstraat 86, Schaerbeek op 22/9 (10.30 u.) en 23/9 (10.30 u.) en 25/9 (10.30 u.) en 26/9 (10.30 u.) *** **'Onoma-****

'Mefisto for ever' door Het Toneelhuis (vanaf 6/9 in Bourslaschouwburg, Antwerpen) Foto: Koen Broos

toepe' door Dood Paard, De Koe, TG Slan en Maatschappij Discordia in Minardschouwburg, Gent van 25 tot en met 29/9 (info: www.vooruit.be) *** **'O_Rex'** door Crew in Vooruit (Domzaal), Gent op 29/9 om 20 u.

OKTOBER

Evenement: Maand van de energiebesparing 'It is oktober, hou het sober' (info: www.energiesparen.be) *** **34ste 'Filmfestival van Vlaanderen' in Gent:** meer dan 200 films in Kinepolis Gent, Capitale, Film-Plateau, Sphinx, Studio Skoop en Vooruit van 9 tot en met 20/10 *** **'De Avonden van de Saudade', 'de Dood', 'de Lust' en 'de Groove'**, manifestatie die muziek, woord en beeld verenigt in deSingel, Antwerpen en afterparty in Petrol van 31/10 tot en met 3/11

Muziek: Bart Defoort 'Jazzhood' + E. Cisi op diverse locaties op 5, 6, 9 en 12/10 *** **'Vervoering, dramatiek, magie, mystiek van Rachmaninov, Gilson en Prokofjev'** door de-

Filharmonie in O.L.Vrouwekathedraal, Antwerpen op 12/10 om 20 u. en in Koningin Elisabethzaal, Antwerpen op 13/10 om 15 u. *** **'Strijktrio's van Schubert en Beethoven'** door deFilharmonie in O.L.Vrouwekathedraal (Elzenveld), Antwerpen op 14/10 om 11 u. *** **'Music+venture Strange attractors'** in deSingel, Antwerpen op 18, 19, 20 en 21/10 om 20 u. *** **KIDconcert 'De Schone Slaapster van Tsjaikovski'** door deFilharmonie in Koningin Elisabethzaal, Antwerpen op 21/10 om 11 u. en in Bijloke, Gent op 22/10 om 11 en 13.30 u. *** **'Beethoven'** door Symfonieorkest Vlaanderen & Frank Braley in Bijloke, Gent op 26/10 om 20 u. *** **'Pianoconcerto van Grieg en Sibelius'** door deFilharmonie in deSingel, Antwerpen op 26/10 om 20 u. (info: deSingel)

Theater: 'O_Rex' door Crew in Vooruit (Domzaal), Gent van 3 tot en met 6/10 om 20 u. *** **'Koning Lear'** door KVS & RO Theater in KVS, Brussel van 20/10 tot 31/11 *** **'Wolfskinder'** door Het Toneelhuis in deSingel, Antwerpen op 24/10 om 20 u.

Bart Defoort op diverse locaties in het kader van JazzLabSeries. Foto: Dirk Vervaeke

5x2 kaartjes voor een lunchconcert in het kader van het KlaraFestival

Van 1 tot 14 september vindt in het Paleis voor Schone Kunsten en de KVS in Brussel het KlaraFestival van Vlaanderen plaats. Muziek liefhebbers die graag ontdekkingen doen kunnen genieten van 60 concerten waarbij sprongen worden gemaakt van klassieke muziek over wereldmuziek naar jazz.

13 geeft 5 keer 2 kaartjes weg voor het concert van Northern Light op maandag 10 september om 12.30 u. in de KVS-Bos. Northern Light speelt Oktet in F (D 803, op.166) van Franz Schubert, een voorstelling vrij onbekend werk. De meeste leden van Northern Light zijn als solist verbonden aan het befaamde Orchestre des Champs-Élysées dat bekendstaat voor zijn uitvoeringen op historische instrumenten.

Mail uiterlijk op donderdag 6 september om 12u. naar terdient@vlaanderen.be met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer en entiteit en met als onderwerp 'KlaraFestival'.

www.klarafestival.be

5x2 kaartjes voor de dansvoorstelling 'Boreas' in het Concertgebouw

Gefascineerd door wind in al zijn vormen, hebben choreografe Karine Ponties, componist Dominique Pauwels en beeldend kunstenaar Lawrence Maistat de voorstelling 'Boreas' ('Noordwind') gecreëerd over onzichtbare krachten en hun zichtbare sporen. Overal waar de wind komt, herschikt en herorganiseert hij. Vier dansers geven gestalte aan de veranderlijke temperanten van de wind.

13 geeft 5 keer 2 kaartjes weg voor de voorstelling 'Boreas' op zaterdag 6 oktober om 22 u. in het Concertgebouw in Brugge. Willt u erbij zijn? Mail dan uiterlijk op donderdag 20 september naar terdient@vlaanderen.be met vermelding van naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Boreas'.

www.concertgebouw.be en 050 47 69 99

10x2 omruilvouchers voor het Filmfestival Gent

Van 9 tot 20 oktober rollt Gent opnieuw de rode loper uit voor de 34ste editie van het Filmfestival Gent. Met meer dan 150 films, kortfilms en filmmuziekconcerten komt elke filmfiethebber ruim aan zijn trekken. Dit jaar staat het festival in het teken van Argentinië en is er livefilmfestival te horen van Alberto Iglesias, Gustavo Santaolalla en Mychael Danna. Mis ook de tentoonstelling van illustrator Karl Meersman in het Caermersklooster niet.

Wilt u zelf de unieke filmfestivalfeest opsmukken? Mail dan uiterlijk op donderdag 13 september naar terdient@vlaanderen.be met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'filmfestival'. Tien mailers krijgen elk twee omruilvouchers voor het filmfestival.

www.filmfestival.be en 09 242 80 60

Open Monumentendag in het teken van wonen

Op zondag 9 september is 'wonen' het thema van de Open Monumentendag. Tijdens de Open Monumentendag bekijkt men het begrip wonen als de hele cultuur van waarden waar mensen mee bezig zijn als ze ergens min of meer permanent willen verblijven. Absolute toppers die u kunt gaan bekijken zijn de atelierwoning van schilder Jozef Peeters in Antwerpen - een als monument beschermd modernistisch appartement, de art-decoburgerwoning Huis De Caluwe in Deinze en het neogotische kasteel Ten Bergh in Brugge. Dat kasteel was in de 16de eeuw de zomerresidentie van een rijke handelaarsfamilie.

Het Monumentenmagazine met daarin het hele programma is gratis te vinden bij toeristische diensten, VVV's, bibliotheken en Standaard Boekhandels.

www.openmonumenten.be

Week van het Bos zet bosbeheerders in de kijker

Staat u er tijdens een verkwikkende wandeling in het bos wel eens bij stil wie onze bossen onderhoudt? Weet u wat er bij dat beheer allemaal komt kijken? Tijdens de Week van het Bos van 7 tot en met 14 oktober staan de bosbeheerders in de kijker. En dan gaat het niet alleen over boswachters, maar ook over privébosbeheerders, bosarbeiders, natuurverenigingen, gemeentebesturen ... Het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw (VBV) organiseren dit jaar de 29ste editie van de Week van het Bos. Het programma vindt u op www.weekvanhetbos.be en in de gratis programmakrant die u kunt aanvragen bij veerle.decock@inevlaanderen.be.

Adressen en links

- AB, Brussel: tel. 02 548 24 24 en www.abconcerts.be
- Abdisite, Herkenrode: tel. 011 33 43 70 en www.herkenrode.be
- Agentschap voor Natuur en Bos, Brussel: tel. 02 553 81 37 en www.vlaanderen.be/natuur
- Alden Biesen, Bilzen: tel. 089 51 93 93 en www.alden-biesen.be
- Beurschouwborg, Brussel: tel. 02 550 03 50 en www.beurschouwborg.be
- Bloss, Brussel: tel. 02 209 45 11 en www.bloss.be
- Bronks, Brussel: tel. 02 219 99 21 en www.bronks.be
- deFilharmonie, Antwerpen: tel. 03 213 54 20 en www.defilharmonie.be
- deSingel, Antwerpen: tel. 03 248 28 28 en www.desingel.be
- De Bijloke, Gent: tel. 09 233 68 78 en www.debijloke.be
- De Brakke Grond, Amsterdam: tel. +31 (0)20 626 68 66 en www.brakkegrond.nl
- De Vroente, Kalmthout: tel. 03 620 18 30 en www.devroente.be
- Erfgoed Vlaanderen, Antwerpen: tel. 03 212 29 70 en www.erfgoedvlaanderen.be
- Festival van Vlaanderen Gent, Uitbureau Gent: tel. 070 77 00 00 en www.festival.be/gent
- Filmfestival, Gent: tel. 09 242 80 60 en www.filmfestival.be
- Het Toneelhuis, Antwerpen: tel. 03 224 88 00 en www.toneelhuis.be
- JazzLab Series, diverse locaties: www.jazzlabseries.be
- Kaaitheater, Brussel: tel. 02 201 59 59 en www.kaaitheater.be
- Kasteel van Gaasbeek, Lennik: tel. 02 531 01 30 en www.kasteelvanqaasbeek.be
- KlaraFestival, Brussel: tel. 070 77 00 00 (BOZAR kaartjes) en www.klarafestival.be
- KMSKA, Antwerpen: tel. 03 238 78 09 en www.kmska.be
- KVS, Brussel: tel. 02 210 11 12 en www.kvs.be
- Maand van de energiebesparing: tel. 02 553 46 01 en www.energiesparen.be
- Middelheimmuseum, Antwerpen: tel. 03 827 15 34 en museum.antwerpen.be/middelheimopenlucht-museum
- Museum Felix De Boeck, Drogenbos: tel. 02 377 57 22 en www.museumfelixdeboek.be
- National Groentemuseum, Sint-Katelijne-Waver: tel. 015 31 50 55 en www.tgpm.be
- Paleis voor Schone Kunsten, Brussel: tel. 02 507 84 44 en www.bozaz.be
- Passa Porta, Brussel: tel. 02 502 94 60 en www.passaporta.be
- Stedelijk Museum, Aarschot: tel. 016 56 84 51 en www.aarschot.be
- Technopolis, Mechelen: tel. 015 34 20 00 en www.technopolis.be
- Vlaamse Opera, Antwerpen en Gent: tel. 070 22 02 02 en www.vlaamseopera.be
- Vooruit, Gent: tel. 09 267 28 28 en www.vooruit.be

www.vlaanderen.be/dertien

143
keer gratis
cultuur!

10x2 kaartjes voor 'Petite Messe solennelle' door de Vlaamse Opera

'Wees genadig en neem me op in het Paradijs, o smeeke, niet zonder ironie, de 73-jarige Gioacchino Rossini na de voltooiing van de 'Petite Messe solennelle', een concertmis die ambitieuzer is dan de titel laat vermoeden.

Rossini, eens een gevierde operacomponist, had besloten de muziek waarwel te zeggen, maar hij kende met dit werk een laatste opstoot van creativiteit. 'Petite Messe' werd voor het eerst uitgevoerd in 1864.

Het koor en de solisten van de Vlaamse Opera brengen het meesterwerk nu zoals het oorspronkelijk was gedacht: in een kleine, intimistische bezetting met piano en harmonium.

13 geeft 5 keer 2 kaartjes weg voor de uitvoering op donderdag 25 oktober om 20 u. in de Sint-Stefanuskerk in Gent en 5 keer 2 kaartjes voor vrijdag 26 oktober om 20 u. in de Lessius Hogeschool Antwerpen. Stuur uiterlijk op vrijdag 19 oktober een e-mail naar dertien@vlaanderen.be met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Vlaamse Opera'. Vermeld ook of u naar het concert in Gent of Antwerpen wilt gaan. Voor beide voorstellingen zijn nog kaartjes te koop.

www.vlaamseopera.be en 070 22 02 02

25x2 kaartjes voor Broodje Brussel

Liefhebbers van een middag-pauze buiten de kantomuren in Brussel kunnen vanaf september opnieuw hun hart ophalen met Broodje Brussel.

Twee blikvangers zijn alvast muziek en Europa. Zo is er het KlaraFestival, maar ook de concerten van Miek en Roel (20/9), The Music Village) en van het Montréal Guitare Trio (20/9) en The Duet (25/9) in het Muziekinstrumentenmuseum zijn het vermelden waard. Literatuur liefhebbers kunnen vanaf oktober tot januari 2008 elke dinsdagmiddag terecht in het Paleis voor Schone Kunsten voor 'Glans en pracht van Portugal'. Pessoa en José Saramago ontbreken alvast niet op de afspraak.

Mail uiterlijk op donderdag 13 september naar dertien@vlaanderen.be met vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer, entiteit en met als onderwerp 'Broodje Brussel' als u gratis een portie cultuur tussen de middag wilt meepikken. We geven 25 keer 2 vrijkaarten weg!

www.broodjebrussel.be

Wedstrijd

Met de letters uit de genummerde vakjes van het kruiswoordraadsel in de juiste volgorde kunt u het sleutelwoord vormen. Stuur voor 16 september 2007 de oplossing naar dertien@vlaanderen.be of naar Redactie 13, wedstrijd puzzelpagina, Boudewijnlaan 30 bus 20, 1000 Brussel. Vermeld steeds uw naam, adres en entiteit. U maakt dan kans op een aankoopcheque!

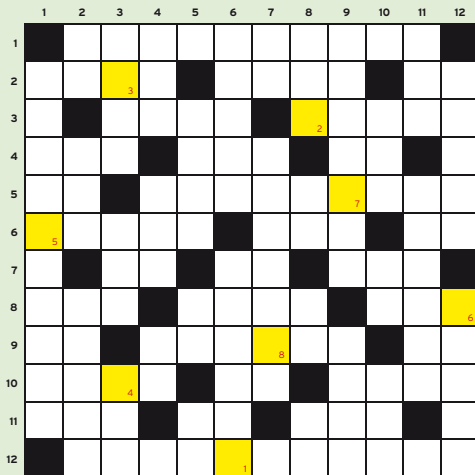
1	2	3	4	5	6	7	8

Horizontaal

- 1) het buiten de steden gelegen gebied
- 2) metaal - ongevenaard - openbare werken
- 3) geur - exploderende ijsvulkaan
- 4) schreeuw (Fr.) - recording - overmatig
- 5) helium - technische, industriële vernieuwing
- 6) kanteel - levensloop - nomen nescio
- 7) dreumes - Wagon-Lits - wilde haver
- 8) kolk - achtergrondkleur van de Vlaamse vlag - aangesloten
- 9) gezinslid - overdekte galerij - middeleeuwen
- 10) rivier in Spanje - Edelachtbaar - elektronisch bericht
- 11) bijbelse man - modern - schil
- 12) verplichte bijdrage tot de openbare geldmiddelen

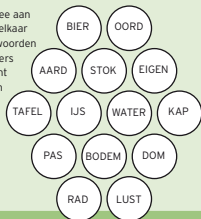
Verticaal

- 1) vliegveld
- 2) rivier in Italië - rondedans - inheemse vorst
- 3) halfaap - grill - hertensoort
- 4) vaarwell - fuikingang - linkeroever
- 5) grafvaas - Japans bordspel - gebalk
- 6) signaal - terwille van
- 7) voegwoord - werkmakker
- 8) monddeel - van anderen - Chinese maat - onmeetbaar getal
- 9) onrustig (muz.) - slotwoord
- 10) zopas - oosterlengte - zee gras
- 11) hondenras - boezemvrienden
- 12) gehuysvest zijn - Vlaamse vervoersmaatschappij

Samenvoegraadsel

Kunt u deze 14 woorden twee aan twee samenvoegen (naast elkaar zetten) zodat er 7 nieuwe woorden ontstaan? Met de beginletters van de nieuwe woorden kunt u de naam vormen van 'een vogelsoort'.

Symboliek

Zoek de waarde van elk symbool in dit rooster. Het totaal van 4 opeenvolgende vakjes (zowel horizontaal als verticaal) is gelijk aan 17.

✕	3	●	☉	✕
8	2	■	♥	8
↔	●	♥	7	↔
5	■	✕	☉	■
✕	✕	●	☉	✕

3	3	7	4	3
5	5	3	7	5
7	7	2	7	2
8	2	5	2	8
3	3	7	4	3

Oplossing symboliek:

 Oplossing samenvoegraadsel:
 kap-stok, water-pas,
 aard-bodem, rad-lust,
 tafel-bier,
 vogel: kwartel.

Haaienvin

Filip De Maesschalck is 40 jaar, woont in Lokeren en werkt in Brussel op de afdeling Communicatie als communicatieadviseur.

Niet dat ik een grote fan ben van de Planckaerts, maar naar aanleiding van het feit dat 13 de prijs voor het beste bedrijfsblad heeft gekregen, heb ik toch wel een aantal keren 'We zijn goe bezig' gezongen - gelukkig in beperkte kring en niet voor een idooljury. Vreemd toch dat we zoiets eerst concreet op papier moeten zien of vereeuwigd in een soort kristallen haaienvin - want zo ziet die award eruit - voor we echt beseffen dat onze arbeid loont. Dat er professionelen-van-buitenaf zijn die onze inspanningen naar waarde kunnen schatten. Niet dat we binnenshuis niet af en toe bewierookt worden, hoor. Regelmatig komt er een lovend mailtje binnen naar aanleiding van een artikel of een foto, maar toch: dat kristallen schouderklopje, dat doet pas deugd!

En zo is het wel vaker op de werkvloer. Je zet je alle dagen in voor 100% en meer, maar wordt dat geapprecieerd? Zijn onze bazen wel tevreden? Wat denken ze op de ministeriële kabinetten over een dossier? Vaak weten we dat niet. Een tevreden werknemer is er volgens mij een die af en toe een schouderklopje krijgt, een 'dankjewel' of een complimentje. En daar wringt het schoentje. Negatieve feedback vindt vaker zijn weg naar de werknemer dan positieve. En da's verdomd spijtig. Want als er één ding is dat onze motor draaiende houdt, dan is het af en toe een blijk van waardering.

Nu kun je zeggen dat er wel teamdagen, recepties en informele samenkomsten zijn, maar dat zijn vaak doekjes voor het bloeden. Collectieve feelgoodmomenten, gemarineerd in wat alcohol en - als er budget voor is - wat hapjes. Niet dat we dat niet kunnen appreciëren. Integendeel, wie mij kent, weet dat ik een goed glas champagne en een broodje zalm niet afsla, maar dat vult eerder mijn maag en niet mijn gevoel van eigenwaarde. Hoe je het draait of keert: een persoonlijke blijk van appreciatie door de collega's, de bazen, de kabinetten: dát motiveert ons. (En natuurlijk ook wat er op het einde van de maand op onze rekening staat!)

Laat ons dus een duidelijke deal sluiten: wij doen naar goede gewoonte meer dan ons best om ons ten dienste te stellen van de burger, van onze hiërarchische meerderen en van de kabinetten; en zij laten af en toe weten dat ze dat uitermate op prijs stellen. Ik voorspel veel meer blijde gezichten in de wandelgangen. Ik hoor alvast minder gevloek en tandengeknars. Ik zie de frustraties en de ongenoegens zo de deur uit vliegen en wie weet wint de Vlaamse overheid volgend jaar op die manier de prijs van beste werkgever!

Meteen weer reden om de champagnekurken te laten knallen! En als er rond de fles dan nog een persoonlijk 'dankjewelkaartje' hangt, zijn we dubbel gelukkig. In elk geval wil ik iedereen bedanken voor de inspiratie die jullie leveren, want zonder jullie werk en opmerkingen zou deze pagina vaak blanco zijn!

Betaald dutje

Hilde Sabbe is journaliste en moeder van Mats (18). Van haar verscheen eerder de bundel columns 'Mama weet het ook niet'. Ze woont deeltijds in Brussel en Ename.

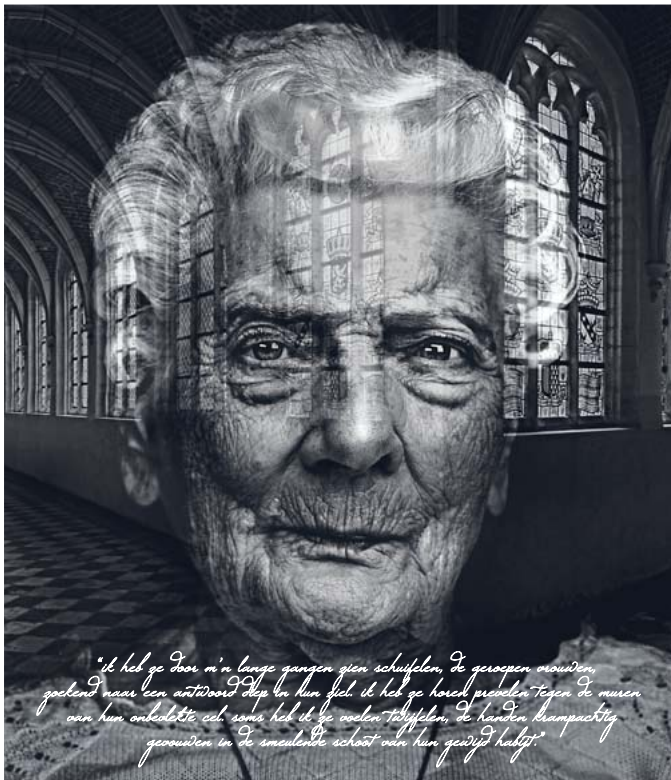
"De Duitse overheid wil ambtenaren toestemming geven om zo nu en dan een dutje te doen", vertel ik 's avonds aan tafel. "Schitterend idee", reageert mijn ex, niet zonder een spoor van ironie. "Dan staat over een paar jaar in één of ander rapport weer te lezen dat ambtenaren te duur, te oud en niet efficiënt zijn." Dat lijkt niet waarschijnlijk want "zo'n hazeslaapje zou hun productiviteit net verhogen. Ambtenaren die een half uurtje slapen, blijken zich daarna namelijk beter te kunnen concentreren, en vertonen ook een toegenomen productiviteit", zeg ik.

Dat vindt mijn zoon 'cool' en hij vraagt: "Kan ik eigenlijk ambtenaar worden?" Sedert hij in juni zijn humanioradiploma in de wacht heeft gesleept, passeert er elke dag wel een andere beroepskeuze de revue. Sportjournalist lijkt hem wel wat, maar leraar vindt hij ook een leuk idee. "Natuurlijk", antwoord ik. "Je studeert gewoon wat je interessant vindt, in jouw geval geschiedenis, en in plaats van daarna bij een privébedrijf te solliciteren, doe je dat bij de overheid. Je zou er verstoemd van staan welke wijde waaijer van jobs de Vlaamse overheid biedt. Bovendien heb je werkzekerheid, regelmatige uren, goede verloning..."

"Ik kan me toch niet voorstellen dat het de bedoeling is dat je als ambtenaar met je hoofd op het klavier ligt", vervolgt mijn ex zijn eigen gedachtengang. Het nieuws over het middagdutje heeft duidelijk een snaar bij hem geraakt. Het is de bedoeling dat de ambtenaren gaan slapen in speciale 'dutjeskamers' waarmee overheidsgebouwen zullen worden uitgerust. Het plan heeft trouwens de steun van een beroemde professor, hoofd van het Slaapcentrum in Berlijn, die al lang waarschuwt dat de lunchpauze niet volstaat om de hersenen even rust te gunnen. "Niemand kan acht uur achter elkaar werken", luidt zijn stelling.

"Dat heb ik altijd al gezegd", betoogt mijn ex, enigszins verongelijk nu. "Maar niemand had er oren naar, integendeel. We hadden toch al de reputatie luiertikken te zijn. Maar misschien was ik nog wel langer blijven werken, als ik elke dag mijn dutje had mogen doen." Ook in Duitsland worden mensen in overheidsdienst niet meteen beschouwd als de hardste en meest dynamische werkers. Maar volgens de sociaal-democratische volksvertegenwoordiger Holger Wuttig, van wie het voorstel dat overheidspersoneel recht geeft op slaappauzes afkomstig is, is dat een achterhaald vooroordeel. "Er is ook in deze sector sterk besnoeid, zodat minder mensen hetzelfde werkvolume moeten afhandelen. Dat heeft geleid tot gezondheidsproblemen", vindt hij.

"Ambtenaren moeten zich dus ook afjakkeren", besluit mijn zoon een beetje ontmoedigd. "Ik vrees van wel", geef ik toe. "Goh", verzucht hij gekweld. "Is er nu echt geen enkele job waar je met niksdoen schatrijk van wordt?" "Bestaat niet", zeg ik wreed. "Net zoals Sinterklaas. Want er alvast maar aan." "Met een beetje geluk word jij nog betaald om een middagdutje te doen", klinkt het, ronduit afgunstig nu, uit de mond van mijn ex. "Wat zou je nog meer willen?"

*"ik heb ze door m'n lange gangen zien schuifelen, ze geroepen gevonden,
zoekend naar een antwoord deep in hun ziel. ik heb ze horen prutsen tegen de muren
aan hun onbedekte cel. soms heb ik ze voelen trillen, de handen krampachtig
gevoonden in de smeltende schaat van hun gezicht habijt"*

Vlaamse monumenten hebben heel wat te vertellen

Kom op 9 september naar Open Monumentendag en ontdek hun verhaal

openmonumenten.be

OPENMONUMENTENDAG
THEMA WONEN

Agentschap voor
Natuur en Bos

7-14 oktober 2007

De bosbeheerder in beeld

29DE WEEK VAN HET

BOS

1700
jaar Vlaanderen

